

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra pedagogiky

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Volný čas středoškolské mládeže v Benešově

Leisure time activities of high school youth in Benešov

Ali Kondáš

Vedoucí práce:	PhDr. Daniela Nováková
Studijní program:	Učitelství praktického vyučování a odborného výcviku(7507R056)
Studijní obor:	Specializace v pedagogice(B7507)

Rok odevzdání: 2015

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Volný čas středoškolské mládeže v Benešově vypracoval pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne: 17. 4. 2015

.....

podpis

Poděkování:

Velmi rád bych na tomto místě poděkoval vedoucímu této práce paní PhDr. Daniele Novákové za účinnou pomoc při zadání a výběru tématu s přihlédnutím na mé pracovní zaměření a za následné cenné rady a konzultace v průběhu realizace práce, bez nichž by nebylo možno tuto práci dokončit v této podobě.

ANOTACE

Bakalářská práce na téma „ Volný čas středoškolské mládeže v Benešově“ je zaměřena na zjištění současného stavu ve využívání volného času u středoškolské mládeže. Na základě vlastních zkušeností se středoškolskou mládeží jsem stanovil hypotézy. Pro potvrzení, či vyvrácení hypotéz byl sestavený dotazník. Tento dotazník byl vyplněn žáky čtyř středních škol v Benešově. Teoretická část je zaměřena na vysvětlení základních pojmů ve zkoumané oblasti. Praktická část je pak zcela zaměřena na analýzu sebraných dat z dotazníku. V závěrečné části se zamýšlím nad zjištěnými skutečnostmi.

KLÍČOVÁ SLOVA

volnočasové aktivity, volný čas, středoškolská mládež, kultura, sport, volnočasové instituce

ANNOTATION

Bachelor's work with the topic "Leisure time activities of high school youth in Benešov" is focused on finding out the contemporary situation in making use leisure time among high school youth. On the basic of my own experience with high school youth I established hypothesizes. The questionnaire was formed for confirmation or disproval of hypothesizes. This questionnaire was filled by students from four Benešov high schools. The theoretic part is focused on the explanation of basic terms in the researching area. The practical part is completely aimed at the analysis of the assembled data from the questionnaire. In the final section I think about ascertained facts.

KEYWORDS

Leisure time activities, leisure time, high school youth, culture, sport, leisure institutions

Obsah

1	Úvod	6
2	Teoretická část	7
2.1	Volný čas	7
2.1.1	Volný čas a jeho pedagogické ovlivňování	7
2.1.2	Základní pojmy pedagogiky volného času.....	8
2.2	Výchova	9
2.2.1	Cíl výchovy ve volném čase	10
2.2.2	Výchova k volnému času	11
2.2.3	Obsah výchovy ve volném čase:.....	12
2.2.4	Důležité aspekty pro volnočasové aktivity	13
2.3	Vztah mezi dětmi	15
2.4	Duševní hygiena ve výchově mimo vyučování	16
2.5	Vznik a rozvoj volného času	17
2.5.1	Vztah mládeže k volnému času	18
2.5.2	Nezaměstnanost – nežádoucí rozšíření volného času	19
2.6	Sdružování a volný čas mládeže.....	20
2.6.1	Východiska	21
2.6.2	Sdružení a organizace dětí a mládeže	21
2.6.3	Způsoby sdružování dětí a mládeže	23
2.7	Volnočasové instituce	24
2.7.1	Veřejná správa a volný čas	24
2.7.2	Volnočasové prostory a zařízení	26
2.8	Média a komunikace	27
3	Cíle a metodologie výzkumu	29

3.1	Cíle práce.....	29
3.2	Metodologie výzkumu.....	30
3.3	Formulace výzkumných otázek	30
4	Praktická část	30
4.1	Zadávání dotazníku	30
4.2	Možnosti volnočasových aktivit v Benešově.....	31
4.3	Vyhodnocení dotazníku.....	33
4.3.1	Pohlaví respondentů	33
4.3.2	Název školy.....	34
4.3.3	Ročník studia	34
4.3.4	Dojíždění do školy	35
4.3.5	Zájmy	36
4.3.6	Kolikrát ročně navštěvuješ	42
4.3.7	Kolik měsíčně utratíš za volnočasové aktivity?	45
4.3.8	Co pro tebe volný čas znamená?	45
4.3.9	Co ti chybí ve tvém okolí?	47
4.3.10	Jsi spokojený s tím, jak trávíš volný čas?	48
5	Závěr.....	49
6	Seznam použité literatury	52
7	Příloha - dotazník	53

1 Úvod

Volný čas mládeže je jedním ze současných palčivých problémů. Zajímá se současná mládež o sport a kulturu? Je u mládeže na prvním místě televize a počítač? Přemýšlí naše mládež jen o tom, kolik piv si večer v restauraci dají, nebo kolik cigaret za den vykouří? To jsou některé otázky, které si musí každý člověk položit. Jaká je však skutečnost? Velká část lidí si o naší mládeži myslí jen to nejhorší. Já však z vlastní zkušenosti mohu říci, že v Benešově situace není až tak děsivá.

Tuto bakalářskou práci jsem se rozhodl napsat ze dvou důvodů. Prvním z důvodů je fakt, že řadu let učím na Integrované střední škole technické v Benešově. Na této škole vyučuji tělesnou výchovu a každý den se snažím vštěpovat svým žákům důležitost sportu pro každého mladistvého. Je potřeba, aby se mladí lidé více věnovali sportu, protože z různých výzkumů vyplívá, že značná část mládeže v ČR trpí nadváhou. To bude mít do budoucna za následek větší zatížení zdravotnictví, důvodem je fakt, že lidé s nadváhou mají častější závažné zdravotní problémy, než lidé se správnou váhou.

Druhým důvodem pro napsání této práce je upozornit na problémy týkající se středoškolské mládeže v Benešově. V této práci chci poukázat na to, jak na tom mládež v Benešově skutečně je. Z tohoto důvodu jsem vypracoval dotazník, který má zjistit tento stav. Dotazník byl v mé přítomnosti vyplněn na čtyřech největších školách v Benešově. Nad výsledky z tohoto dotazníku se zamyslím v závěru této bakalářské práce.

Zároveň doufám, že mi tato práce pomůže i v mé profesi. Předpokládám, že po vyhodnocení dotazníku zjistím skutečnost, jak na tom středoškolská mládež skutečně je. Tyto informace pak chci využít v zlepšení komunikace se svými žáky. Doufám, že získám nový pohled na danou problematiku a budu moci svým žákům podat pomocnou ruku v řešení problému týkajícího se volnočasových aktivit.

2 Teoretická část

2.1 Volný čas

Volný čas (angl. leisure time, franc. le loisir) je čas, kdy člověk nevykonává činnosti pod tlakem závazků, jež vyplývají z jeho sociálních rolí, zvláště z délky práce a nutnosti zachovat a rozvíjet svůj život. Jako hlavní funkce volného času se uvádějí: odpočinek (regenerace pracovní síly), zábava, (regenerace duševních sil), rozvoj osobnosti, (spoluúčast na vytváření kultury). Podle poválečného vymezení Joffre Dumazediera psychologická funkce volného času vyrovnává zčásti vliv práce. Také polský sociolog volného času a historik sdružování polských dětí a mládeže Alexandr Kaminski (1903 – 1978) vymezil ve stejné době tři hlavní, navzájem související způsoby realizace volného času: odpočinku, zábavy, a aktivit rozvíjejících osobnost (vzdělávání – veřejné činnosti – amatérských aktivit). Funkce a možnosti volného času komplexně (a v některých směrech obdobně) vymezil německý pedagog volného času Horst W. Opaschowski (nar. 1941), který za základní považuje:

- rekreaci (zotavení a uvolnění)
- kompenzaci (odstraňování zklamání a frustrací)
- výchovu a další vzdělávání (učení o svobodě a ve svobodě, sociální učení)
- kontemplaci (hledání smyslu života a jeho duchovní výstavba)
- komunikaci (sociální kontakty a partnerství)
- participaci (podílení se, účast na vývoji společnosti)
- integraci (stabilizaci života rodiny a vzrůstání do společenských organismů)
- enkulturaci (kulturní rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření prostřednictvím umění, sportu, technických a dalších činností)¹.

2.1.1 Volný čas a jeho pedagogické ovlivňování

Volný čas je možno chápat jako opak nutné práce a povinností, doba, kdy si činnosti můžeme svobodně vybrat, děláme je dobrovolně a rádi, přinášejí nám pocit uspokojení a uvolnění. Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že

¹ Pedagogika volného času- Hájek, Hofbauer, Pávková

z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Mnoho dětí používá své volné chvíle na veřejných prostranstvích, venku na ulici, často bez jakéhokoliv dohledu, dokonce i bez zájmu dospělých. Společnost by měla mít zájem na tom, jak děti svůj volný čas tráví. Je samozřejmé, že na prvním místě je záležitost rodiny. Názor, že výchovu dětí ve volném čase plně zabezpečí rodina, je však mylný. Pro tuto funkci má nejen nedostatek času, ale chybí jí i potřebné materiální vybavení a odborná kvalifikace.² Podle francouzského sociologa J. Dumazediera není základním kritériem hmotný blahobyt, nýbrž existence volného času jako říše svobodného rozhodování a konání. Volný čas se stal nedílnou součástí života a výchovy každého příslušníka společnosti, všech jeho životních fází a sociálních prostředí. Zvláštní význam má pro rozvoj, výchovu a vzdělávání dětí a mládeže. Některé děti a mladí lidé volný čas smysluplně využívat nemohou, s přitažlivou nabídkou se nesetkávají, protože neexistuje nebo k nim neprotrpí. Další se do nabízené a přístupné volnočasové činnosti zapojit nedovedou a svůj volný čas využít neumějí. Výchozím i cílovým článkem systému výchovy ve volném čase jsou účastníci a jejich individuální předpoklady, potřeby, motivace, zájmy a nadání. Vzhledem ke specifikce volného času a způsobům jeho realizace zařazujeme mezi ně tak dospělé, kteří mezi nimi působí. Hlavním způsobem výchovného zhodnocování volného času jsou obsah a způsoby jeho realizace. Důležitým předpokladem uskutečňování cílů a aktivit volného času jsou prostory a zařízení. Prostory her dětí a mladých lidí (ulice her – zelené plochy a další prostory města pro spontánní činnost), různé typy hřišť, pro přechodné aktivity využívajících veřejných míst (divadlo na ulici – mobilní herny – přenosné horolezecké stěny – cyklistické trasy), herní koutky ve velkých obchodních domech.³

2.1.2 Základní pojmy pedagogiky volného času

V naší pedagogické teorii a praxi se po druhé světové válce uplatnila koncepce a z ní vycházející termíny „ výchova mimoškolní“ (aktivity realizované školou mimo

² Pedagogika volného času- Hájek, Hofbauer,Pávková

³ Pedagogické ovlivňování volného času – Trendy pedagogiky volného času – Hájek, Hofbauer,Pávková

povinnou školní výuku) a „ výchova mimoškolní (uskutečňující se mimo školu, například v organizacích a zařízeních jejich volného času). Toto pojetí bylo v průběhu 60. let nahrazováno širším a věcně správnějším pojmem „ výchova mimo vyučování“. Předností tohoto pojetí bylo komplexní pojetí aktivit jako sféry svobodného rozhodování dětí a mladých lidí o vstupu do nich a následně dobrovolné účasti na nich. V současnosti se výchova mimo vyučování charakterizuje těmito rysy: probíhá mimo povinné vyučování, mimo bezprostřední vliv rodiny, uskutečňuje se ve volném čase, je zajišťována institucionálně. Objevily se rovněž první úvahy o pedagogice volného času jako nové vědní disciplíně (Bl. Filipcová- A. Švigová – J. Meisner) a začaly vycházet publikace o řešení jeho otázek v západní Evropě. V průběhu 70. – 80. let byla sice u nás z mocenských pozic prosazována především koncepce mimotřídní výchovy a alternativní přístupy uměle omezovány. Přesto se však i v tomto období udrželo pojetí a terminologie výchovy mimo vyučování i některé aspekty výchovy ve volném čase a k volnému času. Devadesátá léta se také v tomto ohledu stala předělem. V průběhu dekády se věkově, zájmově a sociální spektrum účastníků rozšířilo, funkce, obsah a metody výchovného působení obohatily a diferencovaly, volný čas se stále patrněji stával dimenzí celého, výrazně se prodlužujícího lidského života. Výchova k volnému času umožňuje utvářet, rozvíjet a kultivovat dovednosti a schopnosti, motivace a kompetence potřebné pro jeho hodnotnou realizaci. Společným cílem je uschopňovat zejména děti a mladé lidi k tomu, aby se z bohatých (a někdy až příliš lákavých) nabídek učili a uměli volit a aby tato volba byla ku prospěchu jich samotných, jejich okolí i celé společnosti. Počátkem devadesátých let minulého století se obě dosavadní koncepce (výchova mimo vyučování a pedagogika volného času) a jejich terminologie uplatňovaly souběžně.⁴

2.2 Výchova

Za souhrnný pojem v této souvislosti pokládáme výchovné zhodnocování volného času, který zahrnuje několik oblastí:

⁴ Pedagogické ovlivňování volného času – Trendy pedagogiky volného času – Hájek, Hofbauer, Pávková

Výchova ve volném čase: sem patří veškeré působení v časovém prostoru, který neslouží realizaci základních biologických potřeb ani školních nebo pracovních povinností.

Výchova prostřednictvím aktivit volného času.

Východiskem i cílem aktivit je osvojovat si nové znalosti, dovednosti a kompetence „uvnitř“ oblasti volného čas (např. prostřednictvím rozvoje individuálního zájmu, oddechové a relaxační činnosti)⁵.

2.2.1 Cíl výchovy ve volném čase

Výchova je chápána jako nutný společenský proces, předpokládá stanovení aktuálního cíle výchovného působení a požadavků na výsledek tohoto společenského procesu. Obecný cíl výchovy je formulován jako výchova mnohostranně a harmonicky rozvinuté osobnosti. Cíl výchovy ve volném čase je odvozen od obecně stanovených cílů výchovně vzdělávací činnosti, reaguje na potřeby společenského vývoje. Cílem výchovy ve volném čase je naučit jedince dobře a kvalitně využívat svůj volný čas, chápat jej jako významnou životní hodnotu. K tomuto cíli slouží seznamování se širokou škálou volnočasových aktivit, objevování vlastních dispozic a jejich rozvíjení, sestavování racionálního režimu dne atd. Jako cíl výchovy ve volném čase nelze chápat pouze bezprostřední vyplnění volného času. Cíl je možno dále konkretizovat z hlediska konkrétního zařízení, podle působení na určitou složku osobnosti (tělesnou, psychickou, sociální), podle složek výchovy, nebo na základě dané struktury činnosti v zařízení (např. ve školní družině jsou činnosti odpočinkové, rekreační, zájmové, příprava na vyučování a pod). Třídění cílů výchovy ve volném čase podle některých kritérií je často obtížné, neboť se jednotlivé oblasti navzájem doplňují a prolínají, nelze je striktně oddělovat. Při stanovení cílů výchovně vzdělávací činnosti a zařízení výchovy mimo vyučování je nutné stanovit místo, které v procesu učení (výchovně vzdělávací činnosti) daný subjekt především plní.

⁵ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

Podle materiálu UNESCO (Organizace OSN pro vzdělávání, vědu a kulturu) jsou čtyři základní typy učení:

- Učit se znát (získávat vědomosti o mnoha různých předmětech, učit se objevovat věci, analyzovat je, přizpůsobovat se novým situacím, vytvářet něco nového, řešit nový problém).
- Učit se jak na to (získávat širokou škálu osobních dovedností potřebných pro život, jako je schopnost komunikovat s druhými nebo pracovat jako část týmu, stejně jako osvojovat praktické dovednosti).
- Učit se žít společně (rozvíjet porozumění k jiným lidem, poznání, že všichni máme práva a povinnosti, chovat se k ostatním tak, jak si přejeme, aby se oni chovali k nám, pracovat společně a řešit problémy konstruktivními způsoby).
- Učit se být (rozvíjet vnitřní kvality, získávat schopnost žít naše životy v souladu s tím, co opravdu považujeme za pravdivé a správné).⁶

2.2.2 Výchova k volnému času

Zahrnuje reflexi samotného volného času, cílevědomé odkrývání a využívání obsahů činností a různých způsobů jeho využívání. V posledním desetiletí se zejména v dokumentech a praxi evropských institucí objevují nové pojmy. Zdůrazňují opět zřetel ke komplexně chápanému výchovnému působení. Výchova formální (angl. formal education, franc. éducation formelle) je systémem aktivit uskutečňovaných ve školách nebo v odborných vzdělávacích zařízeních. Je zajišťována nebo podporována státem, věkově odstupňována od základního po vysokoškolské vzdělání, zakončení formálního stupně vzdělávání je potvrzováno dokladem o absolvování. Výchova informální (angl. informal education, franc. éducation informelle, někdy diffusee = výchova rozptýlená - získávání vědomostí a rozvoj osobnosti bez institucionálního začlenění), je učením vyplývajícím z každodenního kontaktu a zkušeností s rodinou, prací, přáteli, živelně vznikajícími

⁶ Pedagogické ovlivňování volného času – Trendy pedagogiky volného času – Hájek, Hofbauer, Pávková

vrstevnickými skupinami dětí a mládeže, médií a vlivy dalších činitelů, kteří působí v blízkých životních prostředích.

Výchova neformální (angl.non – formal education , franc. éducation nonformelle) je cílená strukturovaná aktivita mimo formální výchovný systém (např. činnost v útvaru zájmové činnosti, jako je zájmový kroužek, umělecký soubor nebo sportovní družstvo, členství ve sdružení dětí a mládeže). Hlavním rozdílem mezi výchovou informální a neformální je skutečnost, že informální výchova víceméně dána postavením dítěte a mladého člověka ve společnosti a neuskutečňuje se z jeho rozhodnutí, neformální výchova od dítěte a mladého člověka naopak vychází, realizuje se prostřednictvím jeho dobrovolné činnosti a má nejblíže k výchově ve volném čase.⁷

2.2.3 Obsah výchovy ve volném čase:

Pedagog pracující s dětmi ve volném čase stanoví obsah výchovy na základě cílů a podmínek, ve kterých výchovný proces probíhá. Bere v úvahu reálná přání a potřeby dětí, rozvíjí a ovlivňuje jejich zájmy, může aktuálně reagovat na přání dětí i měnící se vnější podmínky, dodržování psychohygienických požadavků a bezpečnosti dětí. Vychází ze stanovených výchovných cílů. Výchova ve volném čase se uskutečňuje v průběhu činností, založených na zájmech účastníků. Účast ve volnočasových aktivitách je dobrovolná, přináší zúčastněným kladné emoce, prožitky, přispívá k jejich seberealizaci. Při naplňování zájmů rozlišujeme aktivní činnosti, dítě samo něco dělá (maluje, zpívá, pracuje s PC, hraje fotbal, závodí) a činnosti receptivní (např. sledování filmových představení, koncertů, výstav, účast na besedách a přednáškách o předmětu zájmu. Některé zájmové činnosti nelze jednoznačně zařadit. Každá z oblastí má priority v rozvíjení některé ze složek osobnosti. Rukodělné činnosti rozvíjejí zejména manuální dovednosti (jemnou motoriku), napomáhají osvojit různé pracovní postup (práce s různými materiály – papír, dřevo, plast, kov apod. konstrukční práce, montáž a demontáž, hry se stavebnicemi, šití, vyšívání, vaření). Přírodovědná zájmová činnost seznamuje se základy přírodních věd,

⁷ Pedagogické ovlivňování volného času – Trendy pedagogiky volného času – Hájek, Hofbauer,Pávková

pěstování citu k přírodnímu prostředí a položení základů osobnosti k jeho ochraně (rybáři, práce pěstitelské, chovatelské, ochránci přírody). Estetickovýchovné činnosti formují vztah dětí k estetickým hodnotám, rozvíjejí kreativitu, podporují emocionální složku osobnosti (např. výtvarné činnosti, hra na hudební nástroj, divadlo, film, literatura, tanec). Tělovýchova a sport přispívají k rozvoji fyzické zdatnosti, mají také důležitou roli při sebepoznávání, při výchově k toleranci a smyslu pro fair play, při pěstování psychické odolnosti vůči stresu - především v aktivních projevech. Mezi tělovýchovné a sportovní aktivity zahrnujeme např. základní tělesnou výchovu, sportovní hry, lehkou atletiku, různé druhy turistiky apod. Společenskovední zájmová činnost rozšiřuje poznatky o společnosti, její historii i tradici, jazykové znalosti (zájmové jazykové vzdělávání, historie, filozofie, místopis, folklór, sběratelství). Práce s počítači je nejrychleji se rozvíjející zájmová oblast, vybavuje děti počítačovými dovednostmi, rozvíjí logické uvažování při programování apod. U těchto činností však hrozí více než kde jinde návyk na tzv. virtuální drogu. Při všech činnostech vychovatelé rozvíjejí další prvky, které by měly prolínat celým pedagogickým působením: výchova sociálních dovedností (komunikace slovní i mimoslovní, společenské chování, apod.), posilování prvků participace (podílu, účasti) na dění sociální skupiny, ovlivňování činnosti, přinášení podnětu zodpovědnosti za skupinu a výsledky její činnosti.⁸

2.2.4 Důležité aspekty pro volnočasové aktivity

Klíčovou roli při výchově dětí hraje rodina jako primární sociální skupina se svými bohatými a intimními citovými vztahy. Na výchově dětí a mládeže v době mimo vyučování se společně s rodinou podílejí instituce pro výchovu mimo vyučování a další subjekty. Všichni činitelé vývoje a všechny oblasti výchovy se navzájem prolínají, doplňují a ovlivňují. Děti a mladí lidé musí splnit mnoho „vývojových úkolů“ při své cestě k dospělosti.

Pedagogické ovlivňování volného času a především výchova dětí a mládeže v době mimo vyučování je významnou oblastí výchovného působení. Způsob

⁸ Pedagogické ovlivňování volného času – Trendy pedagogiky volného času – Hájek, Hofbauer, Pávková

odpočinku, zábavy a rekreace ovlivňuje psychohygienu jedince, jak můžeme pozorovat na studijních a pracovních výkonech člověka. V souvislosti se zájmovou orientací jedince můžeme též přispívat k rozvoji potřeby sebevzdělávat se . Organizovaná mimoškolní výchova v rámci rezortu školství je upravena vyhláškou MŠMT v roce 1992 (ze dne 28.1. o domovech mládeže , ze dne 6.2. o školních družinách a školních klubech, ze dne 31.7. o střediscích pro volný čas). Podmínky pro realizaci cílů výchovy mimo vyučování vytvářejí různé společenské instituce.⁹

Školní družiny

Výchovně – vzdělávací práce se orientuje na rozmanité zájmové činnosti a pohybové aktivity.

Školní kluby

Pracují s dětmi středního školního věku, tj. se žáky druhého stupně základní školy.

Střediska pro volný čas dětí a mládeže, která zahrnují domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností. Organizují pravidelnou zájmovou činnost, která je rozdělena do pěti oblastí: společenských věd, přírodních věd, estetické výchovy, techniky, tělovýchovy a sportu. Dále organizuje příležitostnou zájmovou činnost ve formě soutěží, zábav, prázdninových akcí, táborů, lyžařských zájezdů a dalších krátkodobých akcí.

Dětské domovy

Jedním z jejich úkolů je dbát na hodnotné využívání volného času, rozvíjení a kultivaci zájmů žáků.

Domovy mládeže

Slouží jako výchovné a ubytovací zařízení pro středoškolskou mládež. Jejich posláním je udržet zájem studentů o vybraný směr studia a přispívat ke smysluplnému a vhodnému využívání volného času.

Základní umělecké školy (ZUŠ)

Jsou určeny jedincům s vyhraněnými zájmy a schopnostmi v estetické oblasti.

Jazykové školy

⁹ Pedagogika volného času- Hájek, Hofbauer,Pávková

Připravují pro studium na středních a vysokých školách v požadovaném zaměření. Volný čas jedinců může být také ovlivňován např. církví a náboženskými společenstvími, které zaměřují svou činnost na výchovu dětí a mládeže v době mimo vyučování, např. salesiánská střediska mládeže, sdružení evangelické mládeže a podobně.

Další subjekty

Z komerčních organizací můžeme uvést, např. kulturní centra, zábavní střediska, diskotéky, cestovní kanceláře, herny apod. Významný vliv mají hromadné sdělovací prostředky a informační technologie. C.K.Brightbill řekl: Budoucnost bude náležet nejen vzdělanému člověku, ale člověku, který je vzdělaný v tom, jak moudře využívat svůj čas“

- Vztah komunikace ve výchově mimo vyučování
- Vztah je jediným způsobem, jímž je možné předat hodnoty a postoje.
- Vztah mezi vychovatelem a mladým člověkem

Jde-li vedoucí na výlet s pěti dětmi, příležitost k mnoha osobním kontaktům vznikne naprosto spontánně. Jde-li na výlet s dvaceti pěti dětmi, možná si bude muset vytvořit seznam a plánovitě si v něm zaznamenávat, zda v průběhu akce měl příležitost chvíli si „neformálně pohovořit s každým členem své skupiny. Dobrý a citlivý vychovatel dokáže i u méně úspěšného a problémového dítěte najít příležitost k pochvalě. Žádná zájmová činnost by proto neměla zůstat bez výsledku, bez úspěchu¹⁰.

2.3 Vztah mezi dětmi

Mladí lidé jsou rádi spolu bez ohledu na to, jaká činnost se jim při tom nabízí nebo je prováděna. Základní motivací pro ně je možnost strávit určitý čas s vrstevníky, moci s nimi mluvit o tom, co se jim líbí, způsobem, jaký se jim líbí, objevovat a zakoušet, jací vlastně jsou v uvolněné a přátelské atmosféře. Ve výchově mimo vyučování se klade důraz na aktivitu, iniciativu a samostatnost dětí a rozvíjení jejich tvořivosti. Snad nejvýznamnějším cílem našeho výchovného působení je připravit mladé lidi na to, aby byli schopni fungovat samostatně a nezávislí členové

¹⁰ Pedagogika volného času- Hájek, Hofbauer,Pávková

společnosti. Cílem výchovy vlastně je, aby vychovávaný přestal vychovatele potřebovat.

Participativní přístup, umožňující dětem v rostoucí míře se podílet na své vlastní výchově.

Vyžaduje, abychom u mladých lidí rozvíjeli:

- ochotu převzít odpovědnost za vlastní jednání
- dovednosti spojené s plánováním a rozhodováním
- schopnost převzít odpovědnost za část programu pro celou skupinu
- schopnost a ochotu zapojit se do manažerských odpovědností spojených s provozem zařízení nebo organizace¹¹

2.4 Duševní hygiena ve výchově mimo vyučování

Oblast duševní hygieny se zabývá otázkami duševního zdraví. Vždyť zdraví nelze chápat jen jako nepřítomnost nemoci, ale jako stav tělesného, duševního a sociálního blaha. Pedagogové pracující v oblasti výchovy mimo vyučování mají velký vliv na to, zda se děti cítí dobře tělesně, duševně i ve svých sociálních vztazích. Jejich možnosti vyplývající ze specifiky profese, lze shrnout do tří oblastí působení:

- dodržování přiměřeného režimu dne
- zachování dobrých mezilidských vztahů
- péče o vhodné materiální a prostorové vybavení zařízení pro výchovu mimo vyučování

Režim dne by měl být uspořádaný tak, aby odpovídal kolísání výkonnosti člověka v průběhu dne, ale i týdne a roku. Předpokládá přiměřený odpočinek s přihlédnutím k věku, předchozím činnostem i individuálním zvláštnostem. K celkovému pocitu pohody a spokojenosti dětí i vychovatelů v zařízeních pro výchovu mimo vyučování může přispět i vhodné uspořádání a využití materiálních podmínek a prostorové zabezpečení. Požadavek zdravé životosprávy zahrnuje střídání práce a odpočinku, pohybové aktivity, pěstování zálib, racionální stravování, vyhýbání se škodlivinám a

¹¹ Pedagogika volného času- Hájek, Hofbauer,Pávková

také to, čemu se říká pozitivní myšlení. Požadavky, které jsou důležité pro zachování tělesného i duševního zdraví, platí nejen pro děti, ale i pro pedagogy.¹²

Metody výchovy ve volném čase

Vzhledem ke stanoveným cílům, specifickým požadavkům a podmínkám, ve kterých výchova probíhá je zvláštní důraz kladen na využívání aktivizujících metod. Z výchovných metod (výchova v užším smyslu) má zvláště velký význam působení osobního příkladu pedagoga, metody cvičení a metody sociálního zpevňování (pozitivní motivace, kladné hodnocení). Mezi výchovně vzdělávacími metodami mají nezastupitelné místo metody názorné. Vhodně lze využít i všech metod slovních. Jejich zvolení se řídí stanovenými cíli a dispozicemi účastníků (např. vyprávění u menších žáků, přednáška u dospívajících a dospělých). Výklad, popis, vysvětlování jsou doplňkem názorových metod a praktických činností. Bohatě využívanou slovní metodou je rozhovor, který dává příležitost k uplatnění aktivity účastníků. Rozhovory podporují komunikaci, posilují sociální vazby. Největší důraz je při výchově ve volném čase kladen na využití metod praktických činností.

2.5 Vznik a rozvoj volného času

Mezi předpoklady rozvoje volného času patřil růst jeho rozsahu jako důsledek zkracování pracovní doby u dospělých (a jejího odstraňování u dětí a mladistvých), rozšiřování celkového objemu volného času celé populace (a v tom opět zvláště mladé generace) i kumulace volného času do měst, jejich počet obyvatel v procesu urbanizace rychle rostl celkově i vzhledem k celé populaci. Koncem devadesátých let 20. století bylo na světě 1,05 miliardy mladých lidí mezi 15 a 24 roky. Ve většině rozvojových zemí tvořily děti do 15 let polovinu celkového počtu obyvatel, zatímco ve vyspělých zemích jejich podíl klesal. Přesto však mladá generace tvořila i zde nadále značnou a perspektivní část populace. To vyžaduje usilovat o kvalitu výchovy maximálního počtu jejich příslušníků včetně působení ve volném čase. I na oblast volného času mají vliv také etnické změny ve složení obyvatelstva různých zemí. Život ve městech různé velikosti a sociálního profilu má společné rysy. Dětem a mladým lidem umožňuje neformální individuální i společenské zájmové nebo veřejně prospěšné práce.

¹² Pedagogické ovlivňování volného času – Trendy pedagogiky volného času – Hájek, Hofbauer, Pávková

Výraznou proměnou prochází realizace volného času mimo město, kam nemalou část svých aktivit přenášejí městské rodiny (chalupaření, chataření, různé způsoby pobytu v přírodě). Změnami však dnes prochází také volný čas samostatných obyvatel vesnic. Klesá jejich celkový počet (včetně dětí a mládeže), takže na některých místech zanikají kulturní zařízení nebo školy, které tradičně představovaly činitel rozvoje obce. Současně s tím však roste mobilita místních dětí a mladých lidí, stále častějšími jsou možnosti jejich účasti na volnočasových aktivitách mimo bydliště (soutěže různých oborů, zájezdy apod.). Na vesnici však současně přetrvávají některé způsoby pasivního trávení volného času.¹³

2.5.1 Vztah mládeže k volnému času

Děti, mladí lidé i jejich vedoucí jsou společnou aktivitou motivováni – mohou se na něm podílet počínaje záměrem a zpracováním projektu přes jeho realizaci až po zakončení a hodnocení jeho bezprostředního nebo dlouhodobého výsledku. Děti a mladí lidé si účastí na volnočasových aktivitách osvojují nový obsah a získávají novou sociální zkušenost. Dospělí mezi nimi působí a za činnost odpovědní jim v tom pomáhají, rozvíjejí jejich výchovu ve volném čase, prostřednictvím volného času a volného času a touto svou výchovnou a lidskou zkušeností se sami obohacují. Někteří mladí lidé volný čas využívat nemohou. Prohlubuje se společenská nerovnost a nedostatečná sociální ochrana nejmladších příslušníků společnosti. Zdrojem sociálního vylučování znemožňujícího využívat volný čas se staly také netolerance, xenofobie a rasismus a negativně se promítaly jak do vztahu k tradičním menšinám, tak také k novým imigrantům. Zhoršující se situace nemalé části dospělé populace, rostoucí životní nejistota a klesající schopnost pokrýt finanční náročnost se promítala také do života rodin a jejich dětí ve volném čase. Velkou překážkou pozitivní realizace volného času se v mnoha zemích pro děti a mladé lidi stává předčasný nucený vstup do pracovního procesu. V Polsku je mnoho rodin pod úrovní sociálního minima. Při omezování rodinných výdajů byl první na řadě především volný čas, nákup novin, časopisů a knih. Důsledkem byla rovněž nižší úroveň vzdělávání dětí, jejich menší účast na kulturních aktivitách, vzdělávacích exkurzích a klesající náročnost využívání volného času. V něm tyto děti dávaly přednost pasivnímu oddechu a nicnedělání, potulování se po okolí a jednoduché zábavě, nezávažným

¹³ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

schůzkám s vrstevníky. V současnosti se projevují problémy jiného druhu. U dospělých vzniká potřeba druhého zaměstnání, jehož důsledkem je omezení jejich volného času. Údaje z druhé poloviny devadesátých let ukazují, že tyto skutečnosti negativně promítají i do volnočasového života některých rodin s dětmi. Zejména početnější rodiny musely omezit společné návštěvy kin, divadel a kulturních akcí, odběr tisku a nákup knih, kurzy plavání a návštěvy zimního stadionu, účast dětí ve školní družině, na škole v přírodě nebo na letním táboře.¹⁴

2.5.2 Nezaměstnanost – nežádoucí rozšíření volného času

Tíživým paradoxem současné společnosti, nežádoucím rozšířením volného času a současně jeho negací je nezaměstnanost. Odsouzení proti své vůli k „nepráci“, tráví svůj volný čas zploštěle, bez výhledu, náročnějších a perspektivnějších cílů a jejich život se stává pouhým přežíváním. Francouzština takový volný čas nazývá „vide“ ve významu „holý, plytký, jalový“, „prázdný, vylidněný, liduprázdný nebo „prozahálený, strávený v nečinnosti“. Jiní volný čas odmítají. Volný čas je však také časem, který někteří jeho potencionální účastníci na základě svého rozhodnutí nechtějí. Význam práce se v tomto případě přeceňuje, pracovní doba se neúměrně rozšiřuje a vlastní volný čas prakticky ruší. Podcenění volného času mívá pro děti těchto rodičů nežádoucí důsledky. V uplynulých desetiletích se řešení u dospělých spatřovala v hledání spojovacích článků mezi oběma extrémami „odsouzením k přemíře volného času i jeho „nahrazením prací. Někdo volný čas využít neumí. Někteří mladí lidé volný čas po škole nebo po práci skutečně mají, mohli a případně i chtěli by ho účelně využívat, v jeho nabídkách ani v možnostech vlastní účasti se však neumějí orientovat. Proměna naší společnosti vytvářela od devadesátých let minulého století pro volnočasové aktivity dětí a mládeže nové podmínky. Před každým příslušníkem mladé generace se tak rozestřela široká paleta obsahově i metodicky rozrůzněných a relativně snadno přístupných možností, z nichž si vybrat může, někdy však nedovede. Příčinou takového selhání bývá nedostatek přesvědčivých a motivujících informací a z toho vyplývající malý zájem. Aby smysluplná realizace volného času rozvíjela různé stránky osobnosti dítěte a mladého člověka, probouzela zdravé sebevědomí a upevňovala správný způsob života, vyžaduje naopak aktivní přístup. A naopak – neznalost toho, jak využít existujících možností, posiluje jeho izolaci od

¹⁴ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

volnočasových aktivit a ztěžuje vstup i do dalších oblastí života. Výrazem snahy uniknout ze sevření denního stereotypu a nudy různé způsoby chování dětí a mladých lidí. Jedním z nich je sprejersství, specifická součást subkultury současné mládeže poprvé představená v roce 1971 na stránkách New York Times. Svoje díla sprejeři umísťují na vagony tramvají a metra, fasády domů, zdi a jiné souvislé plochy, které svou činností poškozují. Dnešní společnost se k tomuto způsobu vyjadřování svých mladých příslušníků vhodné přístupy zatím hledá. Mezery v příležitostech pro volný čas i neschopnost využít existující nabídku se však projevují nežádoucím a někdy až brutálním jednáním dospělých vůči dětem a mladým lidem, ale i mladých příslušníků společnosti vůči dospělým nebo vrstevníkům. Stoupala rovněž brutalita, vandalismus a agresivita trestných činů. Podle trestných činů dětí představoval v devadesátých letech 20. století více než 6 % a u dosávající mládeže okolo desetiny všech trestných činů. Podle odhadu z roku 2004 bylo v naší zemi 31 000 narkomanů. Dnes se ozývají hlasy navrhuující snížit také u nás věkovou hranici trestní odpovědnosti, jež v některých zemích začíná již v 11 – 12 letech. Takové úvahy však neřeší podstatu problému, především nedostatečnou účinnost prvotní prevence, kterou nabízejí právě aktivity volného času. Význam prevence vycházející ze zájmu dětí a mládeže potvrzují výzkumy různých stránek osobností, pozitivní motivace individuálního výkonu a sociální úspěšnosti žáka ve škole, zlepšování atmosféry třídy, součinnost mezi školou a činiteli mimovyučovací činnosti, docenění volného času jako životní hodnoty. Překonávat neschopnost a nepřipravenost dětí a mladých lidí pozitivně realizovat svůj volný čas proto vyžaduje vytvářet pro ně dostatek přitažlivých nabídek, odstraňovat nezáměr a učit je, jak těchto možností využívat.¹⁵

2.6 Sdružování a volný čas mládeže

Jeho základem je na rozdíl od rodiny a školy – dobrovolné rozhodnutí dítěte a mladého člověka do sdružení vstoupit a účastnit se jeho činnosti, přijmout jeho hodnotovou orientaci a uplatňovat jeho cíle, obsahové a organizační zásady, svoje znalosti a dovednosti, aktivitu a čas nevyužívat pouze pro vlastní rozvoj nebo podíl na výhodách, nýbrž také ve prospěch svých vrstevníků nebo prostředí (obce, přírody).

¹⁵ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

Takto člen sdružení rozvíjí svoji osobnost, sociální vztahy a osvojuje si žádoucí hodnoty.¹⁶

2.6.1 Východiska

Sdružení vychází ze světového skautského hnutí, založeného ve Velké Británii lordem R. S. S. Badenem – Powelem. V současné době působí skautské organizace ve více než 150 státech a teritoriích a sdružují asi 16 milionů skautů a 8 milionů skautek. Ústředí mají v Ženevě (dívčí skautské hnutí v Londýně). U nás hnutí založil A. B. Svojsík a z jeho iniciativy bylo nazváno Junák – český skaut. Posláním Junáka je působit a vést dětské i dospělé členy k povznesení duchovní, mravní a tělesné zdatnosti tak, aby byli připraveni plnit své povinnosti vůči bližním, společnosti, vlasti. Prostředkem je činnost, zaměřená zejména na turistiku a pobyt v přírodě, která junáky – skauty vychovává k praktickým dovednostem, družnosti a sebekázni. Jedním z důležitých principů skautingu je družinový systém, výchovné působení probíhá především v malé skupině pěti až deseti dětí vedený rádcem, dospívajícím ve věku 14 – 17 let. Tento systém využívá velkého vlivu vrstevnické skupiny a pozitivních vzorů věkově blízkých vedoucích, systém rádců naopak umožňuje participaci dětí, které se učí přijímat zodpovědnost za druhé a za program.¹⁷

2.6.2 Sdružení a organizace dětí a mládeže

Pionýr

Název sdružení původně označoval průkopníka, a novátora. Jejímí základními rysy byla masovost a jednotnost. Současný Pionýr vznikl v době rozpadu jednotné organizace. Definuje se jako demokratické, dobrovolné, samostatné, na politických stranách, hnutích a ideologiích nezávislé sdružení dětí, mládeže a dospělých. Zabývá se osvětovou, kulturně výchovnou, charitativní činností, obhajobou a uspokojováním zájmů a oprávněných potřeb dětí a ostatních členů sdružení.

Česká tábornická unie

Organizace volně sdružuje na základě společného zájmu děti, mládež a dospělé. Navazuje na činnost svých předchůdců, z nichž za sobě nejbližší považuje historické tramské hnutí.

¹⁶ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

¹⁷ Pedagogika volného času- Hájek, Hofbauer, Pávková

Duha

Otevřené sdružení jednotlivců i kolektivů bez ohledu na členství v dalších organizacích. Hlavní důraz klade na vytváření a realizaci programů pro děti a mladé lidi. Sdružení pořádá společné akce v přírodě, ve městě. Zaměřuje se na hry a recesi.

Hnutí Brontosaurus

Nezávislé hnutí sdružujících děti a mládež zaměřené na ochranu a tvorbu životního prostředí.

YMCA

Křesťansky orientované nepochitické nevýdělečné sdružení, které usiluje o plnohodnotný život mladých lidí.

Občanské sdružení pracující s mládeží

S dětmi a mládeží pracují také další občanská sdružení různého zaměření. Na jejich podporu jsou každoročně vypisovány Projekty na podporu a ochranu mládeže MŠMT ČR, v jejichž rámci se mohou sdružení ucházet o granty finančně podporující jejich konkrétní aktivity.

Sportovní kluby

Velkou tradici a stále masový dopad mají zejména tělovýchovné organizace. Nejdelší tradici má Sokol, založený z iniciativy Dr. Miroslava Tyrše v r. 1862. Usiloval o harmonický rozvoj tělesné, duševní i morální stránky osobnosti a následně ideálu zdravého všestranně vyspělého národa.

Organizace církví a náboženských společností

O volný čas dětí a mládeže pečují i různá charitativní a náboženská společenství navazují při tom často na aktivity, které více či méně nelegálně udržovaly při životě i v období komunistického režimu. Na činnost s dětmi se zaměřuje např. katolická kongregace (náboženské společenství) řádu salesiánů Dona Bosce. Don Bosco v (1815 – 1888) byl průkopníkem sociální pedagogiky, celý svůj život věnoval výchově zanedbaných hochů v Turíně, jeho kongregace byla schválena papežem v roce 1974 a on sám byl po smrti kanonizován a jmenován patronem mládeže. U nás salesiáni

zřizují nízkoprahová střediska volného času, ale rovněž připravují ve vlastní škole odborníky pro sociálně – pedagogickou činnost.

Základní umělecké školy a jazykové školy

O vyplňování volného času dětí a mládeže pečují i školní subjekty, jejichž posláním je rozšiřování vědomostí a dovedností. ZUŠ zpravidla zřizují obory hudební, literárně – dramatický, taneční, výtvarný. Volný čas mohou děti využívat i k získávání vědomostí v zařízeních pro zájmové studium, což jsou zejména jazykové školy, které mohou být samostatně nebo při základních či středních školách. (Zřizují se podle zákona č. 76/1978 Sb., o školních zařízeních, ve znění pozdějších předpisů). Z dalších organizací, pracujících s dětmi a mládeží, připomeňme odborně zaměřené organizace (Český červený kříž, Hudební mládež, Sdružení hasičů v ČR, různé ekologické organizace), organizace národnostních menšin (např. Harčerstwo Polskie v ČR), sdružení zdravotně postižených občanů aj. (IDM, 1996).

Tradiční i nová sdružení podporují rozvoj zájmů svých členů, smysluplnou realizaci volného času i začleňování do života společnosti a přispívají k omezování nežádoucích sociálních jevů (delikvence mládeže, sociálního nebo etnického vylučování apod.)¹⁸

2.6.3 Způsoby sdružování dětí a mládeže

Samosprávné struktury dětí a mládeže. Hledání nových možností sdružování dětí a mladých lidí sloužícího demokratické výchově a veřejně prospěšné činnosti se v posledních letech projevilo vytvářením samosprávných struktur. Jejich smyslem je pronikat k dalším vrstvám mladé generace a získávat je pro účast na aktivitách ve prospěch druhých lidí nebo přírody. Středoškolská a vysokoškolská mládež se s touto oblastí života společnosti seznamuje prostřednictvím experimentálních (rolových) her. Přípravou a samostatnou účastí pronikají do věcných problémů současného světa a do způsobu jejich řešení, probouzejí zájem účastníků o věci veřejné a o budoucí účast v místních nebo regionálních samosprávách. Výrazným projevem zájmu mladých lidí o společenskou angažovanost je působení dobrovolníků mezi mládeží, jemuž byl celosvětově věnován rok 2001, a propracování způsobu jejich činností.¹⁹

¹⁸ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

¹⁹ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

2.7 Volnočasové instituce

Otázky související s využíváním volného času patří k sociálně kulturním problémům současného světa. Na řešení těchto problémů se mohou výrazně podílet iniciativy soukromé i veřejné, občanské i náboženské na všech úrovních společnosti. Ze strany států je důležité postarat se o volný čas občanů veřejnými iniciativami a podporováním svobodných iniciativ pocházejících od jednotlivců, rodin, sdružení a církví.

2.7.1 Veřejná správa a volný čas

Sdružení, hnutí a organizace věnující se dětem a mládeži jsou nezastupitelným prvkem výchovy ve volném čase. Nabízejí mladým lidem sociální prostředí zaplněné skupinovými prožitky, činnosti v nich realizované se podílejí na rozvoji pro život důležitých sociálních dovedností, které se člověku nesporně zhodnotí v dospělém životě. Ve sdruženích, hnutích a organizacích potřebným a odpovídajícím výchovným způsobem vedených dochází k pozitivnímu formování osobnosti. Volnému času dětí a mládeže se věnuje kromě neziskového sektoru také řada komerčních organizací, které ovlivňují způsob trávení volného času především v oblasti kulturní, sportovní a společenské zábavy. Vznikla a stále vznikají zařízení jako kluby (např. hudební, alternativní kultury, netradičních sportů), fitnesscentra, agentury, bary, restaurace, cestovní kanceláře. Patří k velmi výnosnému „průmyslu volného času“, který však nenabízí vždy žádoucí způsoby trávení volného času. Nezastupitelnou roli v oblasti výchovy ve volném čase má veřejná správa. Resort školství patří ke garantům výchovy mimo vyučování a činností ve volném čase, zároveň je gestorem spravujícím mnohá zařízení pro výchovu mimo vyučování. Síť těchto zařízení je dána inovovaným zákonem č. 390 České národní rady o školských zařízeních z roku 1991. Školská zařízení zabývající se volným časem zahrnují školní družiny, školní kluby, školní knihovny, domovy mládeže, střediska pro volný čas dětí a mládeže (jsou známa také pod názvy centra volného času či domovy dětí a mládeže). Zvláštní postavení mají dětské domovy, které se však o náplň volného času dětí a mládeže také starají. Problémem je nedostatečné zabezpečení vhodného prostoru pro tyto činnosti, neboť

řada družin a klubů působí v běžných školních třídách. Diskutabilní je také využívání školních budov, hřišť a dalšího majetku základních i středních škol pro neziskové aktivity. Významné postavení zauímají střediska pro volný čas dětí a mládeže. Zřizovateli jsou převážně školské úřady (183 středisek), případně obce (100 středisek). Jejich hlavní a základní činností je systematická a pravidelná zájmová činnost v celoročně působících kroužcích. Specifické místo mezi středisky zastává institut dětí a mládeže Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy se sídlem v Praze. Jeho činnost je orientována na koncepční, metodickou i výzkumnou činnost. Organizuje zájmové soutěže, olympiády pro talentované děti a mládež, připravuje různé formy vzdělávání pro pracovníky s dětmi a mládeží. Dalším resortem, který se výrazně podílí na volnočasových aktivitách dětí a mládeže, je Ministerstvo kultury. V České republice v roce 1999 působilo 50 profesionálních divadel, z nichž 12 je zaměřeno především na dětské diváky. Ministerstvo práce a sociálních věcí podporuje rozvíjení volnočasových aktivit především z hlediska prevence sociálně patologických jevů. Mimo jiné se podařilo prosadit projekty související se zavedením profese sociálních asistentů – streetworkerů jako speciálních pracovníků pro terénní sociální práci. Tento projekt je realizován od roku 1994 na základě Programu sociální prevence schváleného vládou České republiky (usnesení č. 341/94). V současnosti ministerstvo uvádí, že ve funkci streetworka pracuje 33 sociálních asistentů, kteří se v rámci prevence sociálně negativních jevů zaměřují na rozvíjení volnočasových aktivit ohrožených skupin dětí a mládeže v jejich přirozeném lokálním prostředí. Přípravují se i další projekty zaměřené na děti a mládež v rámci sociální intervence. Ministerstvo životního prostředí patří k významným orgánům podílejících se na formování volného času. Je gestorem i koordinátorem environmentální osvěty a vzdělávání. Ministerstvo zdravotnictví působí především v oblasti výchovy ke zdravému způsobu života (např. spolupracovalo na přípravě programu Zdravá škola určeného dětem školního věku), pořádá různorodé aktivity a rozvíjí programy související s využíváním volného času dětí a mládeže. Řadu úkolů by měla plnit také další ministerstva (např. při řešení bytové politiky pro mladé lidi), ale také obce, krajské úřady především možnými garanty pro neziskové sdružení, ale i další nestátní organizace pracující s dětmi a mládeží ve volném čase. Ministerstvo vnitra České republiky registruje (údaj z roku 2000) více jak 500 různých organizací, sdružení a

hnutí. Působí ve všech oblastech volnočasových aktivit dětí a mládeže. Občanské sdružení, organizace a hnutí dětí a mládeže v České republice.

Od roku 1990 vznikly Rada mládeže České republiky, v roce 1990 sdružovala 69 organizací dětí a mládeže. Mnohé z nich zásadně měnily strukturu, jiné ji teprve vytvářely. Existovaly značné rozdíly ve stupni organizace, ujasnění funkce i cílů, počtu členů. Rada po ostrých sporech zanikla a její členové se rozešli, postupně založili seskupení dětských a mládežnických organizací, v němž byly zastoupeny Junák, Česká tábornická unie, YMCA, a YWCA (Sdružení křesťanský orientovaných mladých mužů a žen) a Liga lesní moudrosti. Dále v roce 1991 vznikla Konzultační rada sdružení dětí a mládeže České republiky, v níž se rozhodly spolupracovat. Prázdninová škola Lipnice, Pražské ekologické centrum, Studio volného času, hnutí Brontosaurus, mládež Českého svazu přírody, AMAVET (Asociace pro mládež, vědu a techniku), Český klub ringa, Hnutí Duha. V současné době je za reprezentativní považován Česká rada dětí a mládeže založená v říjnu 1998 v Praze – Karlíně. Posláním je v duchu Úmluvy o právech dítěte z roku 1989 podporovat oprávněné zájmy dětí a mládeže ve snaze napomáhat všestrannému rozvoji mladých lidí po stránce duchovní, tělesné a sociální. Vznikla jako vyjádření vůle občanských sdružení ke spolupráci mezi sebou navzájem, ale i s jinými demokratickými subjekty v naší společnosti na podpoře zájmů a uspokojování potřeb dětí a mladých lidí. Jako jeden ze svých úkolů si Česká rada dětí a mládeže stanovila přivést občanské sdružení dětí a mládeže v České republice do sjednocující se Evropy jako rovnocenné a demokratickou občanskou společností uznání partnery. Jejimi jsou největší české organizace Asociace turistické mládeže, (TOM), Pionýr, Česká tábornická unie (ČTU), Folklórní sdružení České republiky, Sdružení víceúčelových technických sportů, YMCA, Národní informační centrum, Asociace křesťanských sdružení mládeže, Junák – Svaz skautů a skautek.²⁰

2.7.2 Volnočasové prostory a zařízení

Všechny jevy života a výchovy dětí a mládeže jsou společensky podmíněny, na tyto vlivy je citlivá právě oblast volného času. Situaci v celoevropském rozměru ovlivnil pozitivně vznik a rozvoj prostor a zařízení volného času dětí a mládeže i dospělých,

²⁰ Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času – J.Němec

který na tempu nabyt rovněž ve druhé polovině 20. století. Nastal především jejich rozvoj kvantitativní, vznikly (a nadále vznikají) jejich nové typy, rozšiřují se do ucelených a vnitřně uspořádaných v síti v rámci téže země, vytvářejí samostatné struktury (asociace a federace zařízení nebo jejich pracovníků). Současně s tím procházejí také rozvojem kvalitativním, umožnily uplatnit vzdělávací a výchovně, sociálně ochranné i zdravotní funkce, zahrnuly široké obsahové a metodické spektrum aktivit zájmových a participačních, veřejně prospěšných i redukačních. Přispěly k tomu, aby se volnočasové činnosti odlišného stupně odborné a výchovné náročnosti, aby pronikly do všedního dne, víkendového volna, do školních prázdnin nebo dovolených. Četné jsou různé typy prostor volného času. Parky, zelené nebo ekologické a zájmové skupiny – prostory pro kolečkové brusle, pěší a cyklistické trasy a okruhy, přenosné horolezecké stěny a další mobilní zařízení. Stabilizující prvky sem přinášejí dnes již tradiční typy zařízení (domy nebo střediska dětí a mládeže, stanice a další specializovaná zařízení, kluby mládeže, různé typy letních táborů a četné další). Vznikly rovněž nové typy zařízení volného času (domy přátel přírody a ekologická centra, počítačové nebo internetové kavárny, multikulturní nebo otevřené kluby). Klíčovou úlohu v soustavě zařízení volného času hrají domy dětí a mládeže (střediska pro volný čas dětí a mládeže) a jim blízké, odborně zaměřené stanice mladých přírodovědců, techniků a turistů. Nabízejí různé způsoby účasti počínaje předškolním věkem pro mladé dospělé, které svým zaměřením a obsahem, metodami a obsahem významně přispívají k výchovnému zhodnocování volného času mladé generace.²¹

2.8 Média a komunikace

V životě současného člověka stále roste význam mezilidské komunikace (lat. *communicare* = spojovat) jako formy sociálního styku spočívající ve sdělování informací (lat. *informare* = utvářet mínění). Komunikace může být bezprostřední, tvář v tvář, stále častěji však informace zprostředkují média (sdělovací prostředky). S nebývalou rychlostí a razancí se nové formy komunikace staly součástí denního života rostoucího okruhu příslušníků společnosti. Prostupují také volný čas na všech úrovních - od individuálních po společenskou, od místní po světovou a všechna tato prostředí pomáhají spojovat. Děti a mladí se s médii denně setkávají v rodině, škole i ve volném čase. Poslední desetiletí se stalo obdobím kvantitativního i kvalitativního

²¹ Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

rozmachu nových informačních a komunikačních technologií a jejich širokého uplatnění ve volném čase rostoucího počtu dětí a mladých lidí. Média vytvářená dospělými přinášejí informace o stavu a potřebách života a rozvoje mladé generace. Přinášejí rozbor minulého vývoje nebo současného stavu života a výchova dětí a mládeže ve volném čase, zobecňují praktickou zkušenost, současný stav i prognózu jejich dalšího vývoje, přinášejí teoretickou reflexi i metodiku výchovy. Výhradně otázkami pedagogiky volného času na Slovensku a v České republice se zabývá měsíčník *Vychovávateľ* (nakladatelství Educatio v Bratislavě), který v roce 2004 dovršil 49. ročník. V České republice vycházel do poloviny devadesátých let metodicko – praktický měsíčník *Za školou* a čtvrtletník *Mládež, společnost a stát*, věnovaný otázkám teorie a společenské praxe mladé generace (její profil, společenské postavení, volný čas), které vydával pražský institut dětí a mládeže v Praze. Obě periodika však v průběhu devadesátých let zanikla. Ke škodě věci nenašla až do současnosti pokračovatele a nemohou být nahrazena jednotlivými pokusy a sondy do volnočasového života a výchovy naší a zahraniční mladé generace. Druhou oblastí jsou média vytvářená dospělými, která informace o přírodě, společnosti a člověku, zábavu i podněty pro činnost přinášejí dětem a mládeži. V posledních letech vznikají v místech, v celostátním i mezinárodním měřítku média vytvářená samými dětmi a mladými lidmi s cílem informovat o sobě i různých oblastech skutečnosti. Práce v médiích se stává inspirací i pro jejich individuální nebo společné volnočasové aktivity, specifickým prostředkem participace na rozvoji školy, vrstevnické skupiny, zařízení nebo sdružení volného času, obce i společnosti. Žákům základních a středních škol umožňují slovně nebo výtvarně reagovat na školní nebo mimoškolní skutečnost a její problémy a případně se přihlásit i s prvními reportážskými či literárními pokusy. V současnosti existují možnosti mladých lidí aktivně a tvůrčím způsobem vstupovat také do elektronických médií. Nová média se rychle rozvíjejí také v naší zemi. Počet aktivních mobilních telefonů v roce 2004 dosáhl počtu jejich obyvatel. Podle šetření z poloviny roku 2003 byla většina oslovených škol se svým počítačovým vybavením a jeho využitím spokojena a na tři čtvrtiny jich využívaly zvláštní učebny pro počítačovou výuku a zájmové kroužky. S počítači se tak děti seznamují ve škole, u rodičů v práci, u kamarádů). Přesto však se jejich využití mimo vyučovací proces hodnotilo jako nedostatečné. Na soustavnou mediální činnost se zaměřují specifická sdružení, zařízení nebo média. Tato oblast probouzí nové zájmy a rozvíjí nadání

rostoucího počtu dětí a mladých lidí. Východiskem pro vytvoření takového vztahu je zřetel ke sdělovaným obsahům a hodnotám, jemuž má technické zvládnutí médií sloužit. Hodnotný zřetel je aktuální i proto, že média ve volném čase dětí a mládeže působí také nežádoucími vlivy, ať vznikají v širším společenském kontextu, ve volném čase, nebo přímo ve sféře médií. Časově příliš náročné (každodenní i několikahodinové) využívání médií ve volném čase může vést k závislosti na nich nebo způsobuje absenci činností kompenzačních (např. sportovních nebo uměleckých). Žádoucí proto je obsah a metody aktivit volného času koncipovat tak, aby nevedly k jednostrannosti a stereotypu, nýbrž podporovaly všestranný rozvoj osobnosti. Východiskem pro výchovné působení v této oblasti jsou empirické výzkumy zabývající se časovými nároky, obsahovými prioritami a využíváním médií různými skupinami i mladé generace ve volném čase. Na základě zkušeností se zpracovávají metodické postupy, které mladým uživatelům mají usnadnit vstup do světa médií a orientaci v jeho souvislostech. Existuje i metodická literatura pro pracovníky zájmových kroužků, volnočasových klubů v práci s dětmi, jejich vlastní tvorbou (vytváření obsahu i technické a organizační aspekty) nebo způsobům komunikace s veřejností prostřednictvím médií (public relations, marketing). Hlavní problém blízké budoucnosti zřejmě nebude v nedostatečné přístupnosti informací, nýbrž spíše v jejich množství, rozptýlenosti a malé užitečnosti. Na významu proto nabývá mediální výchova dětí a mladých lidí, která zahrnuje i potřebu učit se jejich vhodnému, kritickému využívání, být aktivní a současně odolný vůči manipulaci. Dítě a mladý člověk se také v této oblasti může (a má) stávat pánem svého konání a umět odmítat to, co by ho činilo podřízeným, závislým a odcizeným.²²

3 Cíle a metodologie výzkumu

3.1 Cíle práce

Cílem této práce je zjistit současný stav ve využívání volnočasových aktivit u středoškolské mládeže v Benešově. Vzhledem k velkému počtu škol v Benešově a okolí jsem se soustředil na čtyři největší školy v Benešově.

²² Děti, mládež a volný čas – Břetislav Hofbauer

3.2 Metodologie výzkumu

Jako metodu zjišťování jsem si vybral dotazníkové šetření. Bylo rozdáno 240 dotazníků žákům středních škol. Přestože se všichni oslovení aktivně pustili do odpovědi na zadané otázky, se mi zpátky vrátilo 175 dotazníků. Toto lze považovat za dobrý přístup oslovených žáků. Oslovil jsem jak chlapce, tak i děvčata studující na různých typech škol. Tohoto výzkumu se zúčastnily školy ISŠT Benešov, SOŠ Benešov, SZEŠ Benešov a SOU Stavební Benešov.

3.3 Formulace výzkumných otázek

- **Více jak 75% respondentů má zájem sport – neregistrovaný.**
- **Mezi další zájmy respondentů patří z 50% televize, počítač a internet.**
- **Nejvíce hodin respondenti tráví u internetu.**

4 Praktická část

4.1 Zadávání dotazníku

Bylo rozdáno 240 dotazníků žákům středních škol. Ikdyž se všichni oslovení aktivně pustili do odpovědi na zadané otázky, přesto všechno se mi zpátky vrátilo 175 dotazníků. Což lze považovat za dobrý přístup oslovených žáků. Oslovil jsem jak chlapce, tak i děvčata studující na různých typech škol. Tohoto výzkumu se zúčastnily školy ISŠT Benešov, SOŠ Benešov, SZEŠ Benešov a SOU Stavební Benešov. Už předem jsem počítal s tím, že se nebudou všichni chtít vyjádřit o svém soukromí. Jelikož využívání volnočasových aktivit je taktéž podmíněno podmínkami poskytující jednotlivé regiony. Při sestavování dotazníku jsem přihlédl zčásti svými zkušenostmi v pedagogické činnosti. Při každém dotazníku bylo poznat, jaké možnosti oslovený respondent má a samozřejmě, jak je schopen tuto nabídku možností využít. Jak už jsem nastínil, že ne všichni žáci budou nakloněni svěřit se, jak můžou naplnit svůj život různými aktivitami vesměs ve spolupráci v kolektivu. Ale i náznak snahy něco udělat jak ve svůj prospěch, tak i pro ostatní může pozitivně působit v jejich dalším rozvoji osobnosti. Bylo zajímavé porovnávat, jak odpovídali žáci učebních oborů v konfrontaci

s maturitními obory. Tady bylo vidět, že o něco lépe v přístupu využívání volného času jsou budoucí maturanti.

4.2 Možnosti volnočasových aktivit v Benešově

Nyní by bylo dobré nastínit možnosti, které město Benešov u Prahy nabízí. Přestože je Benešov docela malé město přibližně asi s 16 000 lidmi nabízí docela širokou škálu volnočasových aktivit .

• Kultura

Muzea

V secesní budově na Malém náměstí sídlí Muzeum umění a desingu a Muzeum Podblanicka. V rámci Muzea umění je prezentována grafika a expozice československé fotografie. Muzeum Podblanicka nabízí Expozici města Benešova a okolí a expozici Náš pluk.

Zámek Konopiště

V blízkosti zámku Konopiště, který nabízí 3 prohlídkové okruhy, můžeme také navštívit Muzeum motocyklů Jawa.

Dům dětí a mládeže

Městská knihovna Benešov

Základní umělecká škola Josefa Suka

Kino Benešov

Divadelní spolky

Hudební skupiny

Pěvecké sbory

Folklórní soubory

Taneční školy

• Sport a relaxace

Ve městě i okolí můžete využít pestré nabídky sportovišť i relaxačních center. V oblasti sportu si můžete zahrát tenis, squash, bowling, golf, minigolf nebo zajít do fitness. Relaxační centra nabízejí sauny, páry, vířivé bazény, masáže, stačí si jen vybrat. Pro milovníky koní a jezdeckví funguje v okolí Benešova několik stájí, kde si objednáte projížďky v krytých jízdárnách i ve volné přírodě. Zpestření jsou projížďky kočárem, poníci pro děti, některé farmy umožňují dětem přímý kontakt se zvířaty.

Vodáctví

Nedaleká řeka Sázava je známým rájem vodáků. Lodku a veškeré služby si objednáte v Týnci nad Sázavou. Doporučuji si sjet úsek z Týnce do Pikovic, trasa měří 16 km a je vhodná na jednodenní výlet.

Vyhlídkové lety a lety balónem

Benešovsko lze poznávat i z ptačí perspektivy. Nedaleké letiště Benešov (Bystřice – Nesvačily) nabízí vyhlídkové létání, balóny vzlétají nedaleko zámku Konopiště.

Basket club Benešov

Horolezecký oddíl Benešov

Městská sportovní zařízení

- S-Centrum Benešov
- SK Benešov – Fotbal
- SK florball Benešov
- SK Šacung Benešov – Nohejbal
- SKP judo Benešov
- Squasch TRIO
- Volejbalový klub Benešov

Plavecký bazén a venkovní koupaliště

Krytý plavecký bazén v Benešově je otevřen celoročně, je vybaven malým dětským bazénem 25 m, relaxační zónou s masážními tryskami, vířivým bazénkem a párou. V letních měsících můžete využít venkovní bazén v Dukelské ulici nebo koupaliště Na Sladovce či venkovní bazén u Amber hotelu Konopiště.

Zimní stadion

Umělá ledová plocha zimního stadionu slouží v zimních měsících pro hokejové zápasy a veřejné bruslení. V létě si na betonové ploše můžete zajezdit na kolečkových bruslích, zahrát hokejbal nebo malou kopanou.

Cykloturistika a pěší turistika

Okolím Benešova vede hustá síť cyklotras i turistických tras, stačí si jen naplánovat výlet na kole nebo pěšky. Je možno využít i doporučených okruhů s různou délkou a různou obtížností terénu. Na Benešovsku najdete také několik naučných stezek přibližujících přírodu a historii regionu.

Celkový výčet možností využívání volného času středoškolskou mládeží nám ukázal, že je z čeho vybírat, a tudíž není na místě, že město nedostačujícím způsobem

poskytuje svoje služby. Nyní je jenom na mladé generaci, aby všechny aktivity, které má k dispozici, byly motivačním stimulem k poznávání sebe sama.

4.3 Vyhodnocení dotazníku

Nyní bych přistoupil k samotnému vyhodnocení dotazníku, který měl taktéž zjistit, zda mladí lidé jsou ještě schopni a mají – li zájem zapojovat se do různých činností.

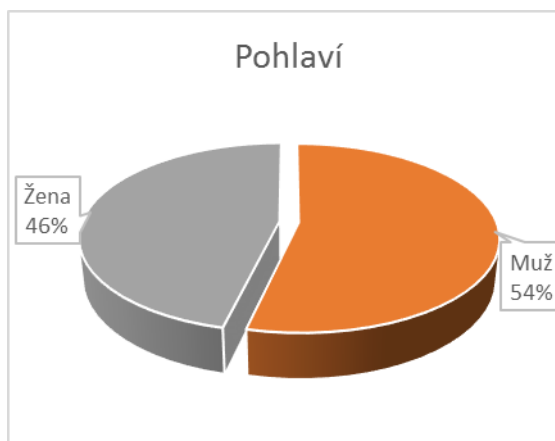
Při rozdání dotazníků, jsem ještě nevěděl, v jakém počtu budou odpovídat chlapci, a v jakém děvčata.

4.3.1 Pohlaví respondentů

První otázka v dotazníku byla směřována na pohlaví respondentů. V této odpovědi se vyjádřilo více chlapců, a to v poměru 94:81. Tady můžeme být relativně spokojeni, že jak chlapci, tak i děvčata mají zájem podělit se se svými zkušenostmi.

Pohlaví	
Muž	94
Žena	81
Celkem	175

Tabulka 1 - Pohlaví respondentů

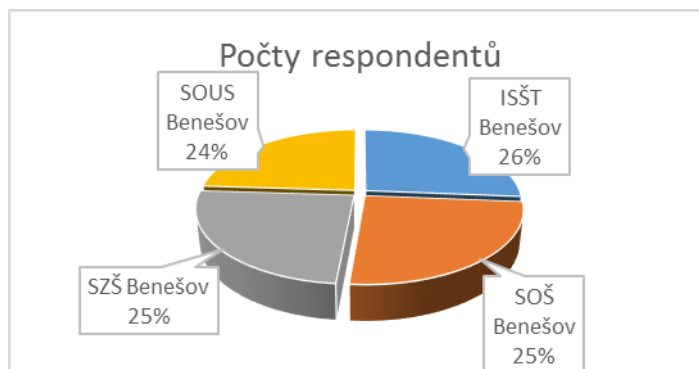
Obrázek 1- Pohlaví respondentů

4.3.2 Název školy

Zde taktéž vidíme, že počet žáků a žákyň je v podstatě stejný. Všechny školy měly zájem zúčastnit se zjištění stavu na jednotlivých školách ohledně využívání volného času. Tady jsme ještě nezjistili žádné rozdíly, jelikož se zatím zjišťoval stav aktivit.

Počty respondentů	
ISŠT Benešov	46
SOŠ Benešov	44
SZŠ Benešov	43
SOUS Benešov	42
Celkem	175

Tabulka 2 - Škola

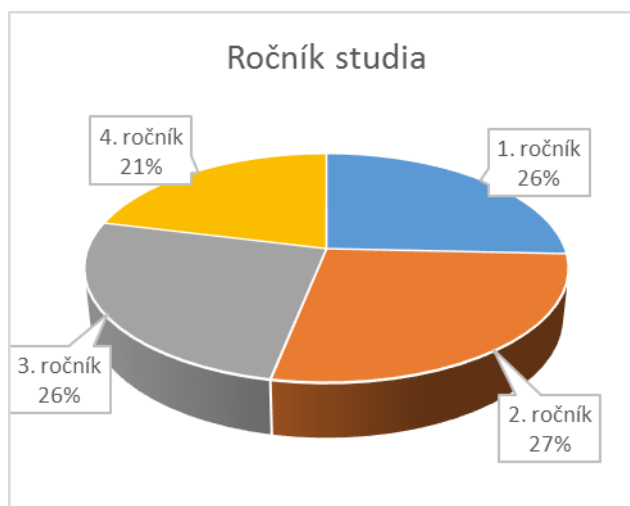
Obrázek 2 – Škola

4.3.3 Ročník studia

Další otázka se týkala, jaký ročník navštěvují dotázaní respondenti. Z prvního ročníku odpovídalo na otázky 45 respondentů. Nejméně jich bylo v posledním čtvrtém ročníku, kde odpovídalo 37 žáků. Tady to bylo taktéž ovlivněno tím, že jedna z oslovených škol SOU Stavební Benešov, nemá k dispozici maturitní obory.

Ročník studia	
1. ročník	45
2. ročník	48
3. ročník	45
4. ročník	37
Celkem	175

Tabulka 3 - Ročník studia

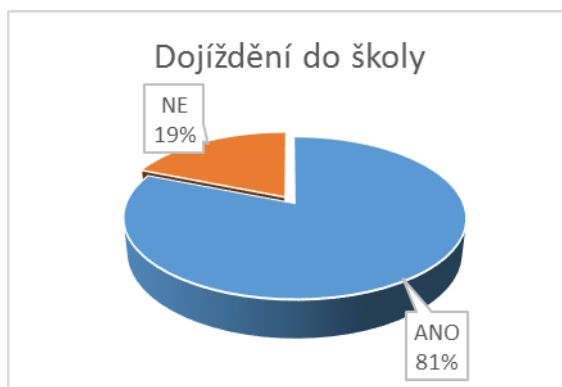
Obrázek 3 - Ročník studia

4.3.4 Dojíždění do školy

Hned následující otázka, jestli žák dojíždí, nebo bydlí v Benešově, nám ukázala, proč někteří nevyužívají veškeré možnosti volnočasových aktivit, které nám nabízí město Benešov. Tady jsem chtěl hlavně zjistit, jaký je rozdíl ve využívání určitých volnočasových center v Benešově, nebo ve svém okolí. Podle průzkumu bylo jasné, že většina dotázaných dojíždí denně do školy, a tudíž se jim nelze divit, jak naloží s využití svého času, když se po škole musí doma připravovat na další příští vyučování. Samotné cestování má zásadní vliv na jejich rozhodování. Kolikrát je jim milejší odpočinek, který zvolí před dalšími výzvami v podobě poznávání nových možností, a zejména nových kamarádů.

Dojíždění do školy	
ANO	142
NE	33
Celkem	175

Tabulka 4 - Dojíždění do školy

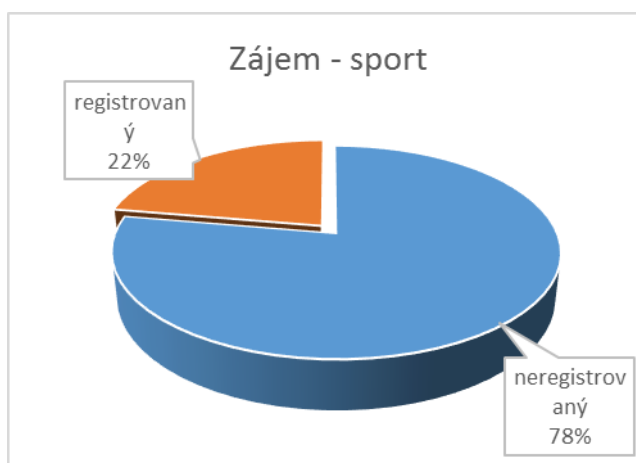
Obrázek 4 - Dojíždění do školy

4.3.5 Zájmy

Velmi mě zajímalo, jestli sport, u kterého jsem očekával výzvu pro všechny oslovené, nám ukáže v plné nahotě, jak to s naší současnou mládeží vypadá s jejich pasivním nebo aktivním pohybem. Proto jsem pro jistotu rozdělil kategorie do třech skupin, abych mohl porovnávat, jestli někteří respondenti mají raději, když jsou vedeni v kolektivu, anebo upřednostňují svobodnou volbu pohybu. Po důkladné analýze jsem dospěl k nemilému zjištění, že ve velké míře většina nerada provozuje nějaký organizovaný sport. Přitom mě někdy až překvapilo, že někteří mladí lidé jsou schopni absolvovat sportovní aktivity i v některých od sebe hodně vzdálených činnostech. Tato otázka byla zároveň hypotézou. Z grafu je zřejmé, že se mi tuto hypotézu podařilo potvrdit.

Zájmy - sport	
neregistrovaný	136
registrovaný	39
Celkem	175

Tabulka 5 - Sport

Obrázek 5 - Sport

- **Registrovaní v klubech**

Je pravdou, že registrovaní žáci využívají docela širokou škálu možností seznámit se i s netradičními sporty, které nám město Benešov nabízí. Mě hlavně mrzí, že zejména vedoucí sportovních odvětví mají každým rokem těžší a těžší úkol přesvědčit rodiče, aby vedli své děti k aktivnímu pohybu. Pokud se tento trend nezastaví, hrozí, že mladí lidé budou vyhledávat negativní vlivy svých jakoby kamarádů, kteří je budou přesvědčovat o zcela jiné představě využívání volnočasových aktivit. Přitom se dá říct, že město Benešov má určité tradice v některých sportech. Máme zde i několik významných sportovců, kteří to dotáhli na tu nejvyšší úroveň popularity. Jen pro zmínku bych vzpomenul Luboše Kozla, úspěšného fotbalistu, který hrál za Slavii Praha. Velmi známý je pan Ing. Jaroslav Hřebík, který trénoval Spartu Praha a v současnosti pracuje jako Sportovní manažer. Takhle bych těch známých osobností vyjmenoval hodně. Mým

cílem je ale poukázat na to, že i současní mladí lidé jsou na stejné startovní čáře, a tudíž i oni mohou časem pomýšlet na úspěch, pokud budou na sobě pracovat.

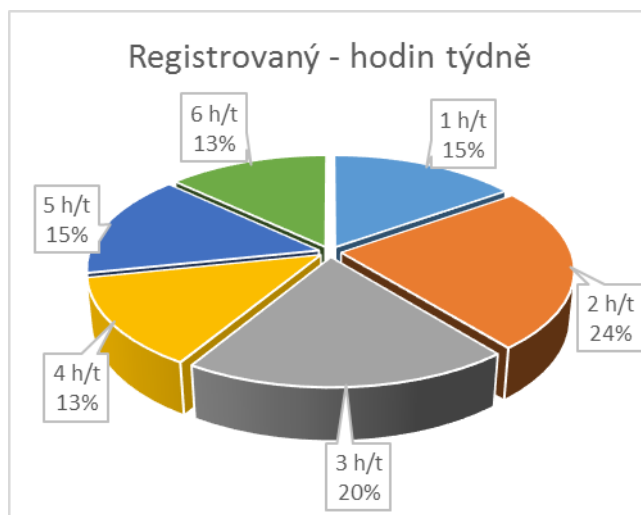
- Zde je ukázka registrovaných mladých lidí v různých klubech:

fotbal, florball, tenis, nohejbal, hokej, volejbal, karate, aerobic, taekwondo, tanec, basketbal, cyklistika, jezdeckví, jóga, kulturistika, atletika, kickbox.

Tady podle zjištění je registrováno pouze 39 respondentů ze 175 oslovených.

Registrovaný - hodin týdně	
1 h/t	7
2 h/t	11
3 h/t	9
4 h/t	6
5 h/t	7
6 h/t	6
Celkem	46

Tabulka 6 - Počet hodin týdně u registrovaných

Obrázek 6 - Počet hodin týdně u registrovaných

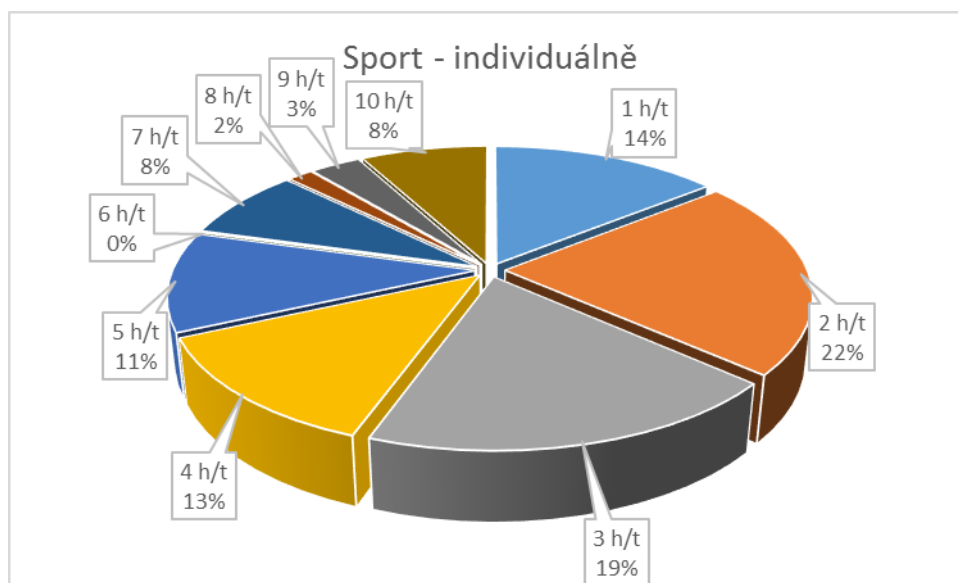
• Individuální sport

V individuálním hodnocení jsem zaregistroval mírný nárůst zájmu o činnost ve svém volnu bez organizace dospělých. Možná je to také dané tím, že někteří mladí lidé nechtějí s někým druhým soutěžit a dokazovat si nějaké přednosti a schopnosti. Individuálně se věnují sportům někteří mladí lidé i vícekrát týdně. Tady už zjišťujeme, že provozují i zcela jiné sporty. Něco se opakuje, ale jsme svědky i různých specializací. Individuální posilování bez nějakého vedení, když dotázaní uvádějí, že občas rádi pro své tělo něco udělají. Máme tady v zimním období uváděné lyžování, skateboard. Dále pak jízda na kole, která je u některé mládeže velice oblíbená. Fotbal, který se může provozovat i individuálně na různých plochách. Překvapila mě gymnastika a akrobacie, kterou v dnešní době dělá velmi málo žáků. Taky je to na nich vidět, jak jsou vesměs nešikovní při zdolávání různých překážek. Zajímavý sport lukostřelba pro své vlastní potěšení. Plavání v dnešní době hodně upadá. Nemilým zjištěním jsem dospěl k tomu, že hodně mladých lidí k vodě vůbec nechodí a k tomu

jich hodně ani plavat neumí. Jeden čas byl velice populární in-line bruslení. Dále se určité procento věnuje sportovnímu rybaření, kde bych tipoval, že to dělají spíše lidi, kteří mají bližší vztah k přírodě.

Sport - individuálně	
1 h/t	9
2 h/t	14
3 h/t	12
4 h/t	8
5 h/t	7
6 h/t	0
7 h/t	5
8 h/t	1
9 h/t	2
10 h/t	5
Celkem	63

Tabulka 7 - Sport individuálně

Obrázek 7 - Sport individuálně

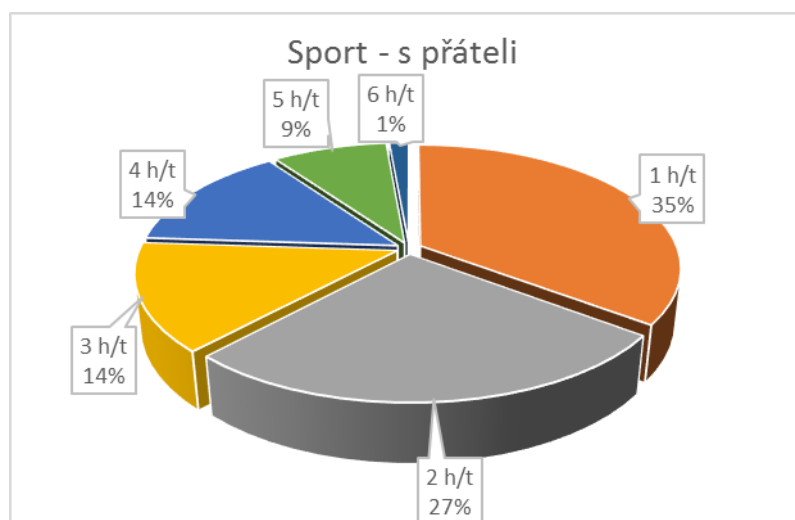
- **Sport s přáteli**

Překvapili určití jedinci, kteří s přáteli trávili i více než 6 hodin týdně nějakým sportovním vyžitím. Tady jsme se setkali i s tzv. paintbolem, který je mezi mladými velmi oblíbenou činností. Holky uváděly zumbu, badminton, vybíjenou, tanec. Chlapci basketbal, který se na různých pláčkách hraje jako street basket. Stolní tenis je stále

v oblíbenosti. Dále pak fotbal, posilování. Zajímavou kapitolou je posilování, protože není tajemstvím, že cvičení pomáhá některým mladým lidem k zlepšení sebevědomí. Pěkná postava je cílem těch, kteří s posilováním začínají. Bohužel většina provádějících nějakou činnost není ochotna tomu podřídít maximum svých možností a schopností. Další nové trendy sportovního vyžití ve volném času byly uváděny airsoft, squash. V neposlední řadě jedna z dostupnějších pohybových aktivit je samotný běh ve volné přírodě. Zjištění nám ale potvrdilo, že zájem mládeže o pohyb jako takový jeví v poslední době spíše menšina oslovených žáků. Většina neuvádí žádnou aktivitu anebo pouze minimální využívání sportovních možností, které jim nabízejí různá sportovní nebo venkovní centra.

Sport - s přáteli	
1 h/t	25
2 h/t	19
3 h/t	10
4 h/t	10
5 h/t	6
6 h/t	1
Celkem	71

Tabulka 8 - Sport s přáteli

Obrázek 8 - Sport s přáteli

• Další zájmy

Tato otázka je formulována jako hypotéza. Tvrdím, že více jak 50% žáků tráví denně několik hodin u televize, počítače, nebo internetu. Jak je vidět z grafu i tato hypotéza se potvrdila.

Počítač – hraní her

V dnešní době fenomén pro mladé lidi. Bez něj pomalu nejsou schopni existence. Překvapilo mě, kolik času jsou ochotní věnovat těmto činnostem. Jediná odchylka byla v tom, že chlapci preferují hraní her na počítači víc než děvčata. Lépe řečeno většina děvčat vůbec hry nehraje.

Internet (sociální sítě, email)

Tady uvedlo 160 respondentů, že pracuje s internetem denně několik hodin. 15 mladých lidí považuje internet za ztrátu času. Nejhorší na tom je, že mladí lidé se snaží všechno vyhledávat pouze na internetu, a vůbec nejeví snahu pořídit si veškeré informace jiným způsobem.

Četba

Při zadání této otázky jsem očekával menší zájem, ale to co uváděla většina dotázaných, mi vyrazilo dech. V dnešní době lze říci, že samotná četba u mladých lidí zajímá jedno z nejposlednějších míst. Je až k neuvěření, že hodně respondentů vůbec nečte, nebo jen v malé míře. Je vidět i při důkladné analýze, že je to pro ně nepodstatné, protože si všechno můžou najít na internetu, tak proč by měli číst něco, co je vůbec nezajímá. Bohužel je to znát i ve škole při čtení v nějakém předmětu, že mají problém s pozorností textu.

Televize

Při této otázce bylo zřejmé, že televize již není pro ně zajímavá, protože všechno můžou sledovat live na internetu, a co se týče filmů, tak to si také můžou stáhnout. Byly doby, kdy se vyčítalo mládeži, že hodně času stráví u televize. Teď je to ale mnohem horší, protože technika nahradila jednoduchý přenos podstatně dokonalejší technikou, která mnohonásobně vícekrát ubližuje mladým lidem.

Zájmové kroužky

Zde bych řekl, že se dostáváme do slepé uličky zájmu mladých lidí. V poslední době jen v malé míře projevují zájem o nějaký kroužek. Pouze 39 dotázaných uvedlo, že navštěvuje činnost dle jejich zájmu. Já vím, že je to podmíněno taktéž nějakým finančním obnosem. Bohužel některé rodiny sociálně slabší nemohou svým dětem poskytnout návštěvu nějakého kroužku, protože mají určité omezení svých možností. Je to ale škoda, protože samotné kroužky mohou nabídnout různé formy poznání v různých oblastech.

Péče o zvíře

Další fenomén dnešní doby. Mnoho mladých lidí se v dnešní době upíná na zvířecího kamaráda. Je to jen dobře, protože si tím uvědomuje zodpovědnost za někoho. Až 106 respondentů uvedlo, že se stará minimálně o jedno zvíře. Vůbec si v ten moment ani neuvědomují, že při různých procházkách si dělají i pro sebe dobře. Vyčistit si hlavu v dnešní uspěchané době, pozorováním přírody a přitom se i seznámí s jinými lidmi.

Restaurační zařízení, disco

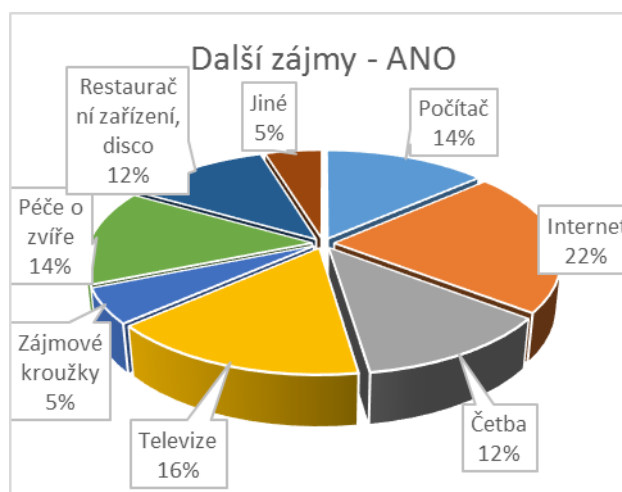
U této otázky jsem se obával nejhoršího. Víme i ze zkušeností, že mnoho mladých lidí řeší své problémy v alkoholu a tudíž návštěva těchto zařízení jim přináší mnoho negativních zkušeností. Bohužel mladí lidé radši utratí nesmyslně své poslední peníze v restauraci nebo na diskotéce. Tady mě spíš překvapilo, že polovina mladých lidí uváděla, že tato zařízení vůbec nenavštěvuje. Což považuji v dnešní době za unikát. Přesto všechno bych konstatoval, že dnešní mladí lidé již nedokážou řešit své problémy bez konzumace alkoholu. Čest výjimkám.

Jiné

Tady mě překvapilo, že někteří uváděli jako jiné činnosti učení, což mi v ten moment připadalo jako zvláštní. Spíše se to týkalo děvčat. Na tuto otázku odpovědělo pouze 35 respondentů.

Další zájmy	ANO	NE
Počítač	100	75
Internet	160	15
Četba	90	85
Televize	117	58
Zájemové kroužky	39	136
Péče o zvíře	106	69
Restaurační zařízení, disco	88	87
Jiné	35	140

Tabulka 9 - Další zájmy

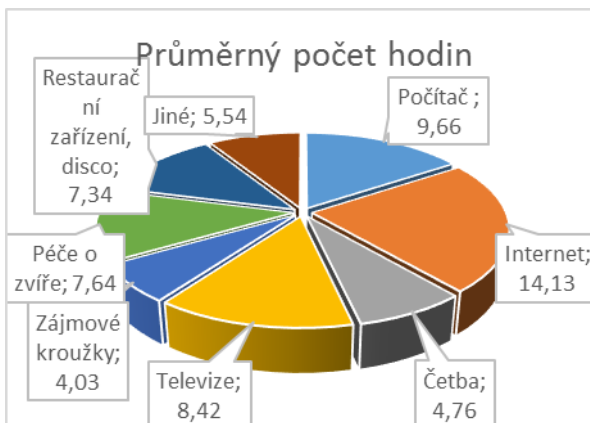

Obrázek 9 - Další zájmy

Další z hypotéz se také potvrdila, protože žáci tráví nejvíce času u internetu. Co mi však vyrazilo dech, je počet hodin co u internetu naše mládež tráví. Celkový počet hodin u 160 žáků je 2 260. Průměrně je to pak neuvěřitelných 14 hodin na žáka.

Počty hodin	Celkem	Průměr
Počítač	966	9,66
Internet	2 260	14,13
Četba	428	4,76
Televize	985	8,42
Zájmové kroužky	157	4,03
Péče o zvíře	810	7,64
Restaurační zařízení, disco	646	7,34
Jiné	194	5,54

Tabulka 10 - Průměrný počet hodin

Obrázek 10 - Průměrný počet hodin

4.3.6 Kolikrát ročně navštěvuješ

Muzeum

Ze 175 oslovených odpovědělo kladně 102 mladých lidí. Z toho to průměrně vychází asi na dvě návštěvy ročně na jednoho žáka. Tady si myslím, že zájem o staré památky pomůže mládeži udělat si představu, co již v určitém čase proběhlo a seznámí se s historií našeho města či okolí. Každá taková zkušenost může více či méně pomoci pochopit mladému člověku jaké hodnoty byli schopni naši předkové vytvářet. V dnešní době bychom si měli vážit všech dostupných pramenů, které se k nim můžou dostat.

Kino

Tady mě překvapil celkový výsledek, protože tady všichni odpovídali, že minimálně jednou ročně kino navštívili. Není to tak dávno, když jednotlivá kina zela prázdnotou a majitelé si zoufali, že mladí lidé již nemají zájem o tento způsob kultury. Procentuálně v poslední době mladí lidé celkem vyhledávají tento způsob zábavy. Stále máme na paměti, že v konkurenci počítačů to nemají vůbec jednoduché a proto musejí nabízet kromě promítání i vedlejší produkty spojené také s komfortem vybavení kin. Tady je hlavně problém večerního promítání, kde jejich protivníkem můžou být různé jiné možnosti využití volného času. Je to také problém financí, když jedna návštěva kina

přijde jednotlivce i na více než 100 Kč. Přesto všechno můžeme být spokojeni, že mládež jeví zájem o kulturu, i když je rozdělena na několik oblastí jejich zájmu.

Divadlo

Divadlo to už je trochu jiný kumšt, který nabízí mladým lidem možnost být součástí nějakého děje přímo u jeviště. Tady bych poznamenal, že mladý člověk si už pečlivěji vybírá, na jaké představení půjde. Každá taková skutečnost může rozvíjet i jejich osobnost. Někdo se v ten moment rád ztotožňuje s určitou postavou a je rád vtažen do děje tím, že si dokáže i sám představovat sebe sama v určitém představení. Tento druh uměleckého přednesu může mladému člověku hodně napomoci k jeho posunu v životě. Bohužel tato forma kultury oslovila pouze 73 žáků. Více se k divadlu hlásila děvčata, která mají pro tento žánr více citu.

Galerie

Tato možnost poznání kultury už nezanechává na mladém člověku výraznější stopy. Mnohdy asi nechápou co je posláním Galerie. Proto také registrujeme velmi malý zájem navštívit tuto instituci. Pouze 46 žáků, ale zase asi dvakrát ročně navštívili tuto výstavu. Zde se asi spíše jedná u těchto mladých lidí o vyhraněnou uměleckou představu. Některé respondentky hlásící se ke Galerii navštěvují ve své škole obor aranžér, takže tady bude asi ten důvod jejich zájmu.

Koncert

Ať už se jedná o koncert moderní hudby, vážné hudby či nějakého muzikálu, tak tato forma představení může mladému člověku navodit pocit estetického a uměleckého vnímání. Mladí lidé půjdou radši na koncert jako do galerie, protože tam se mohou relativně chovat svobodně podle svého uvážení, Samozřejmě všude platí nějaká pravidla chování ale ne až tak svázaná nějakým etickým kodexem. Jdou tam hlavně kvůli protagonistům, kteří jsou jejich idoly, ale taktéž aby navazovali nové kontakty a poznávali jiné hodnoty volnočasových aktivit.

Sportovní klání

Ano odpovědělo 95 a Ne 80 oslovených. Tady mě to trochu zarazilo, protože jsem očekával podstatně vyšší zájem a to z toho důvodu, že určitý sportovní zápas dává největší svobodu projevu mladého člověka. Někdo se tam jde vyhulákat, někdo je na někoho naštvaný, tak si tam jde vybit frustraci. Horší je, když tam mladí lidé jdou, aby někomu sprostě nadávali, nebo se chovali jako vandalové a rozbíjeli tam soukromý majetek. Musejí si uvědomit, že součástí sportovního klání jsou i rodiny s dětmi, kteří si

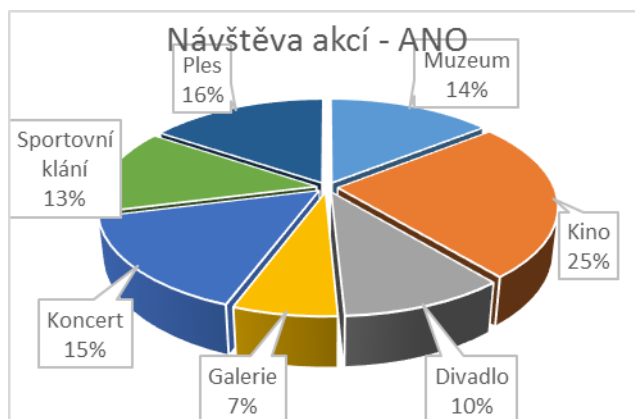
chtějí sportovního klání užít bez fyzického a vulgárního projevu některých jedinců. Bohužel je to důsledek zanedbané mládeže, kteří nebyli a nejsou vychováni svými rodiči. Někdy se tady i překračují formy fandění, když příslušník nějakého klubu v určitý moment nezvládá své emoce. Je škoda, že sport, který má představovat pouze sportovní klání se stává bojištěm a útočištěm nespokojených nebo opilých mladých lidí.

Ples

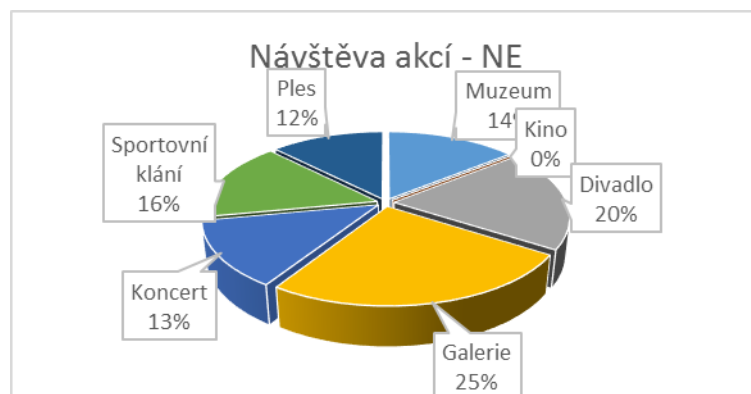
Velmi komerční záležitost, kde se mladý člověk stává na určitý okamžik pro sebe ale i pro ostatní velmi zajímavým a kultivovaným člověkem. Tady by mohl být jeden z těch impulzů, když si každý uvědomí, že chování a úcta k druhým je to co nám má být nejbližší v našem životě. Může seznámit se způsobem galantního vystupování a chování se k děvčatům. Je velmi pěkné pozorovat konverzaci a samotný tanec, který mladé lidi více sbližuje. Tady by se měli smazávat rozdíly, jestli je někdo bohatší či chudší, hezčí či ošklivější.

Návštěva akcí	ANO	NE
Muzeum	102	73
Kino	175	0
Divadlo	73	102
Galerie	46	129
Koncert	109	66
Sportovní klání	95	80
Ples	111	64

Tabulka 11 - Návštěva akcí

Obrázek 11 - Návštěva akcí ANO

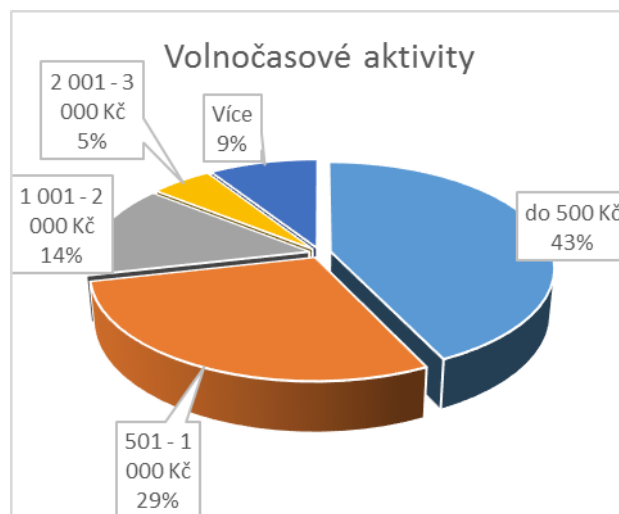
Obrázek 12 - Návštěva akcí NE

4.3.7 Kolik měsíčně utratíš za volnočasové aktivity?

V dnešní době je těžké přesně odhadnout, jaké finance je ochotna investovat do svého volného času. Taktéž záleží, jestli to dotyčnému přinese nějaké uspokojení. Volný čas by měl hlavně plnit funkci výchovnou a společenskou. Další aspekty související s aktivitou přijdou samy, když budou směřovat k správnému cíli. Co se týče utrácení, neboli určitý vklad do volnočasových aktivit uvedla většina oslovených tu nejnižší částku 500 Kč. Tato suma je buď z důvodu malého zájmu, ale spíše bych se přikláněl k verzi nižšího rozpočtu jejich rodiny. Překvapilo mě, ale že 16 dotázaných uvedlo dokonce částku vyšší, než bylo maximum 3000 Kč, což představuje na poměry průměrné rodiny, kde může být i více sourozenců velký zásah do jejich rozpočtu. Jsem zastáncem toho, že mladým lidem by se mělo pomoci při svobodném vybírání volnočasových aktivit, a finance by neměly být brzdou v jejich rozvoji.

Vonočasové aktivity	
do 500 Kč	75
501 - 1 000 Kč	50
1 001 - 2 000 Kč	25
2 001 - 3 000 Kč	9
Více	16

Tabulka 12 - Volnočasové aktivity

Obrázek 13 - Volnočasové aktivity

4.3.8 Co pro tebe volný čas znamená?

Odpočinek:

V dnešní uspěchané době, kdy si mladí lidé musejí plnit svou školní povinnost, je odpočinek pro něj nedílnou součástí pro jejich vývin a rozvoj. Proto mě ani nepřekvapilo, že 145 žáků označilo za prvotní v jejich hierarchii. Musím konstatovat, že mnoho lidí nedokáže pořádně odpočívat, čehož důkazem jsou zejména různé nemoci a stresy vyplývající z nedostatku odpočinku.

Pohyb:

Jak už jsem z předešlých otázek mého výzkumu zjistil, tak ne všichni preferují nějaký pohyb. Pohyb jako takový je specifický svou jedinečností. Je důležitým aspektem k lepšímu zdravotnímu stavu, což mladí hodně podceňují. Vidíme to na různých zdravotních problémech mladé generace a různých degeneračních problémech. Pohyb by měl být jednou z hlavních složek každodenního života. Každý by si měl vyhradit tolik času k pohybu, aby měli také více energie a pozitivního elánu.

Zábava:

Mladí lidé se velmi rádi baví a dávají to dost často najevo, když jim někdo vyčítá, že nejdříve by si měli splnit své povinnosti a až pak se bavit. Ze 133 dotázaných dost často tráví svůj volný čas bezúčelně. Berou to tak, že teď jsou někde, kde si můžou dělat co chtějí proto je to baví. Je nebaví, aby jim někdo určoval, jak mají svůj volný čas trávit. Zábava je prostě pro ně relaxační prožitek.

Získávání přátel:

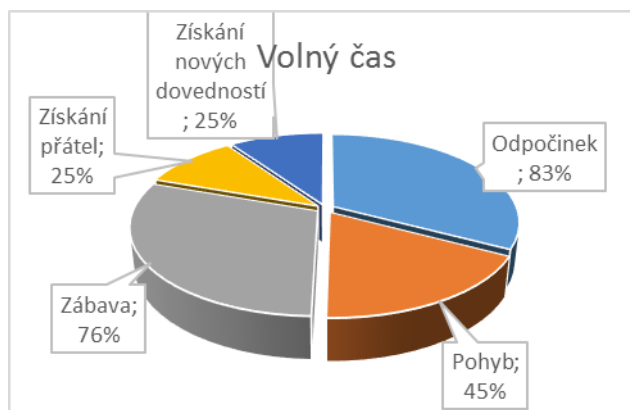
Řekl bych, že volný čas složí k tomu, abychom se seznamovali a poznávali jeden druhého trochu jinak než ve škole. Většina mladých lidí považuje získávání přátel za nepříjemný. Pouze 44 mladých lidí si rádi získávají nové přátele. Rozdíl bych viděl u dojíždějící mládeže, kteří v tomto směru mají více možností navazovat kontakty se svými protějšky V autobuse, ve vlaku či jiné formy jim nabízí tyto možnosti. Přátelství jako takové řadím hodně vysoko, protože nová přátelství můžou přinášet nespočet zajímavých kontaktů. Naše společnost by proto měla vytvářet co nejvíce možností k seznamování ve volnočasových aktivitách

Získávání nových dovedností:

Tady tato otázka dělala většině respondentů problém pochopit, co je tím myšleno. Pod tím si může představit každý co chce. Může to být nějaká zručnost v nějakém oboru, ale taktéž seznámení se s něčím co nás k něčemu může inspirovat. Mladí lidé bohužel vesměs neprojevovali ve svých odpovědích učit se a poznávat nové dovednosti

Volný čas	Počet	Procento
Odpočinek	145	83%
Pohyb	78	45%
Zábava	133	76%
Získání přátel	44	25%
Získání nových dovedností	43	25%

Tabulka 13 - Volný čas

Obrázek 14 - Volný čas

4.3.9 Co ti chybí ve tvém okolí?

Tady bych asi vyzdvihl zájem ve vesnicích vytvářet taktéž podmínky pro mladé lidi. Týká se to zejména různých sportovišť. Přesto všechno ale hodně dotázaných není spokojeno se současnou situací. Chtěli by také, aby u nich fungovali sportovní haly, ale co si budeme namlouvat, jejíž realizaci podmiňuje velmi vysoká částka, kterou ale místní úřady nedisponují. Dalším přáním byl plavecký bazén, UHT umělý povrch, skatepark, motocrossové dráhy. Chybí více zábavy, diskoték, jezdecký klub, zahradní parky, lepší sjezdovky, galerie, stadiony. Byli také žáci, kteří konstatovali, že v jejich okolí je vše, po čem toužili. Děvčata měla představu o pořádné galanterii, zábavu, pout'. Někomu chybí ke štěstí autobusová zastávka. Jeden žák použil zajímavou větu: "Nechybí mi nic, jen víc času." Nebo někdo vyslovil názor, že mu chybí všechno, což lze považovat za hloupé vyjádření. Jsem rád za to, co mám. Dalšímu chybí trampolínová tělocvična, hřiště na cvičení, čisté prostředí, taneční kroužek, muzeum, kino. Vícesofistikovaná infrastruktura, divadlo, bowling, běžecká trasa, hřiště na tenis. Cyklostezka, posilovna pro ženy, bazén, zimní stadion, dráha na in line brusle. Prostředky, peníze, čas. Zajímavé kroužky pro sportovní vyžití. Větší prostor chybí mi hory přátelé, bydlím na samotě. 62 dotázaných je spokojených se vším. Převládá ale

názor, že jednotlivé instituce nenabízejí dostatečný prostor pro volnočasové aktivity pro mladé lidi.

4.3.10 Jsi spokojený s tím, jak trávíš volný čas?

Pro všechny si myslím to by měla být jednoduchá otázka s jednoduchou odpovědí. S odpovědí Ano se ztotožnilo 130 respondentů Tady se, ale asi nedopátráme důvěryhodné odpovědi. V podstatě záleží na tom, jestli některým nestačí k využívání volného času málo, aby vyslovili spokojenost. Hlavně doufám, že mladí lidé pochopí význam volného času, aby naplnil hlavně jejich představy o jeho důležitosti.

5 Závěr

V mé práci jsem se zabýval, jak tráví volný čas středoškolská mládež v Benešově a okolí. Jelikož nám město nabízí spousta možností, jak nejlépe využít volnočasových aktivit, tak bych rád poukázal na možnosti jejich využití. Je zde Sportovní víceúčelové centrum, Městská sportovní zařízení, Plavecký bazén, Zimní stadion, Kino, Divadlo, Zámek Konopiště a další možnosti odpoledního vyžití. Z této široké škály mohou mladí lidé vybírat, jak si nejlépe užívat mimoškolní aktivitu, která pro ně představuje jednu z nejdůležitějších etap života.

V mém výzkumu jsem zaměřil pozornost na věkovou hranici 15 – 20 let. Bylo velmi zajímavé již na začátku porovnávat, jak odlišně tráví svůj volný čas děvčata a chlapci. Zejména v rozhodování co upřednostňují v jejich rozhodování. Oslovil jsem žáky a žákyně čtyřech středních škol, z nichž jedna škola vyučuje pouze tříleté obory. Z rozdaných 250 dotazníků jsem obdržel zpátky 175 vypracovaných odpovědí. Byly osloveny všechny čtyři ročníky, z nichž nejslabší účast vykazovali žáci čtvrtého ročníku.

Hned první problém při zkoumání využívání volnočasových aktivit byl v dojíždění, jakožto nedílná součást ve volném čase. Až 142 oslovených dojíždí a tudíž se jim zkracuje doba na své aktivity. Víme o tom, že mnohdy je výuka na školách hodně dlouhá, a to nepřispívá k jejich pozitivní energii. V dnešní době je vidět podstatně nižší zájem dělat aktivně nějaký sport. Bohužel je to vidět na dnešní generaci, jak je méně šikovná pohybově a fyzicky málo odolná. Hodně mladých považuje sport za zbytečnou ztrátu času. Už to pro ně není prestižní záležitost, ale pouze doplněk něčeho co patří k životu.

Při jedné otázce jsem se zeptal, jestli je někdo registrovaný v nějakém klubu, anebo provádějí sport pouze individuálně anebo s přáteli. Při sčítání mi vyšlo, že pouze 39 z oslovených je registrovaných v nějakém sportu. Při zkoumání jejich zájmu odpovídala většina, že raději vykonávají nějakou činnost bez nějakého dozoru. Je to jejich svobodné rozhodnutí, s tím že výsledek není až tak důležitý. Dokonce 51 respondentů odpovědělo, že sport v jejich životě nemá místo. Proto jsem další otázky směřoval na pro ně v dnešní době počítačovou éru. Tušil jsem, že čísla budou vysoká, a že zájem o tuto činnost se pohybuje velmi vysoko. Bohužel čas, který věnují mladí lidé počítačovým hrám, či sociálním sítím je abnormální jejich využívání volného času. Přitom si neuvědomují, že si dlouhodobým posedáváním ničí záda a v neposledním řadě

si namáhají oči. Skoro všichni oslovení žáci považují tyto technické vymoženosti za velmi důležité v jejich životě. Kde je ale čas na další možné kroužky, či činnosti. Vytrácí se četba, které se věnuje pouze jedna šestina. Žáci to argumentují, že všechno si najdou na internetu, a nepotřebují dlouze číst, co je nezajímá. Neuvědomují si svůj problém v gramatické úrovni a slovní zásobě. Už ani pomalu neumějí psát psacím písmem. Takže pro mě nastalo nemilé zjištění, že četba a zájem o knížky je skoro na posledním místě jejich zájmu.

Další fenomén Televize, bez které se mladí lidé ještě před 20 ti lety nedokázali představit svůj volný čas. Dneska mladí lidé uvádějí, že se koukají pouze sporadicky, protože tam vidí jenom negativní věci a násilí. S tím bych také souhlasil, že tam ukazují často nevhodné ukázky. Takže kdybych to porovnal, tak čtení i televizi se věnuje polovina a méně oslovených. Nabízejí se i jiné zájmové kroužky, ale o ty je ještě menší zájem.

Velmi mě mrzí, že mnoho mladých lidí pouze pasivně využívá volnočasových aktivit. Hodně jich se jenom bezmyšlenkovitě prochází, anebo vysedává v hospodách, kde se kouří a pije. Další můj zájem směřoval k péči o nějaké zvíře. Tady mě to potěšilo, že dost respondentů věnuje svůj čas svému mazlíčkovi. Tady se aspoň naučí zodpovědně vykonávat určité činnosti. Je ale pravdou, že ovšem rozhodují finance, jestli si něco můžou v daném momentu dovolit. Tady jsem zjistil, že polovina žáků může utratit měsíčně pouze 500 Kč. To znamená, že si v daný moment každý rozmyslí, co upřednostní. Jestli nějakou zábavu, anebo to dá na nějakou dobrou věc. Jsou ale tací, kteří uváděli i více než 3000 Kč měsíčně. Což lze považovat za unikát. Tato finanční svoboda má svá úskalí. Záleží, jestli jsou ty peníze správně investované do volnočasových aktivit. Pokud by to bylo do společenského prostředí, tak bych to podporoval. Jak už jsem jednou naznačil, že ne všichni mají finanční možnosti. Zejména dojíždějící musejí podstatně více přemýšlet, co je pro ně přednější. Musejí si zaplatit cestu, stravu, a na volnočasové aktivity jim zbývá málo. Myslím si, že to není dobré, že ti méně situovaní se nemohou stejným způsobem podílet na svém volném času.

Protože město Benešov nabízí i mimoškolní aktivity v kulturní sféře. Proto se nyní nabízí zabrousit také do kultury, která může hodně ovlivnit myšlení mladých lidí. Kdo odpověděl na otázku návštěvy Muzea či Divadla, nám dal odpověď na jeho zájem o umělecký zážitek. Tady k této možnosti se přikláníla víceméně děvčata, která mají

trochu více citu pro estetické. Chlapci se přikláněli více k návštěvě sportovního klání. I když tady bych řekl, že v tomto směru se spíše chlapci chodí vybit, aby dostali ze sebe pocit nějakého zklamání či problému. Už nejdou s tím cílem, aby si prohlédli pěkný sportovní zápas, ale aby se mohli navzájem urážet. To dnešní mládeži kolikrát stačí ke štěstí. Mám stejný pocit, že mladí lidé se v poslední době točí v nějakém kruhu, a nejsou schopni z toho vystoupit. Mladý člověk by měl hlavně pochopit, co pro něj volný čas znamená, a do jaké míry je ochotný změnit svoje návyky. Je pravdou, že volný čas přináší mladým lidem nespočet možností, že součástí toho veškerého dění je taktéž odpočinek a zábava. Souhlasil bych s tím, že jak město, tak i samotní lidé měli dospívající mládeži vytvářet co nejlepší podmínky pro jejich volnočasové aktivity. Bojím se toho, aby nepřišel den, když už ani veškerá nabídka různých činností nepřitáhne mladého člověka něco dělat pro sebe a své přátele.

6 Seznam použité literatury

HÁJEK, B., HOFBANER, B., PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času. Texty pro distanční studium. Praha : Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2003. ISBN 80-7290-128-1.

HOFBAUER, B. Děti mládež a volný čas. Praha: Grada, 2004. 80-7178-927-5.

PÁVKOVÁ, J. A KOL. Pedagogika volného času. Praha : Portál, 2002. ISBN 80-7178-711-6

NĚMEC, J. Kapitoly ze sociální pedagogiky a pedagogiky volného času. Brno: 2002. ISBN

80-7315-012-3

7 Příloha - dotazník

Trávení volného času u středoškolské mládeže v Benešově a okolí

1. **Pohlaví** – muž x žena (zakroužkuj správné)

2. **Název školy** - – maturitní obor x učební obor (zakroužkuj)

3. **Jaký ročník navštěvuješ?** 1. 2. 3. 4.

(zakroužkuj)

4. **Dojíždíš?** Ano x Ne

5. **Zájmy** – Sport (napíš jaký, kolik hodin týdně)

Registrovaný v klubu

Individuálně

S přáteli

Sport	h/t	Sport	h/t	Sport	h/t

Počítač – hraní her -

Internet (socialní sítě, email....) -

Četba -

Televize -
 Zájmové kroužky - -
 Péče o zvíře -(druh) -hodin/týden
 Restaurační zařízení, disco -
 Jiné (doplň) - Hodin/týden

6. Kolikrát ročně navštěvuješ?

Muzeum.....
 Kino
 Divadlo
 Galerii
 Koncert
 Sportovní klání
 Ples

7. Kolik měsíčně utratíš za volnočasové aktivity? (zakroužkuj)

1000Kč 2000Kč 3000Kč Více

8. Co pro tebe volný čas znamená? (Zakroužkuj, možno i více)

Odpočinek
 Pohyb
 Zábava
 Získávání přátel
 Získávání nových dovedností

9. Co ti chybí ve tvém okolí? (pro sportovní vyžití nebo kulturu)

.....

10. Jsi spokojený s tím, jak trávíš volný čas?

Ano x Ne x Nevím